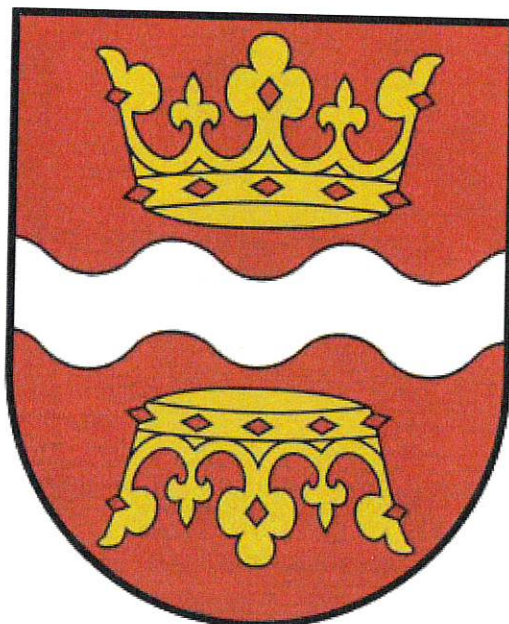
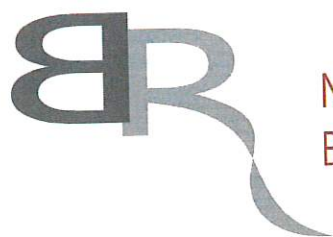


**GMINA  
GOLUB-DOBRZYŃ**



***Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego  
dla Gminy Golub Dobrzyń***

Urząd Gminy Golub-Dobrzyń  
Plac 1000-lecia 25  
87-400 Golub-Dobrzyń  
tel. +48 56 683 54 00 (03)  
e-mail: sekretariat@uggolub-dobrzyn.pl



Narodowe Centrum  
Badań i Rozwoju



Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:

*Patryk Skorski*, Urząd Gminy Golub-Dobrzyń

*Wioletta Szymańska*, Urząd Gminy Golub-Dobrzyń

we współpracy z:

*Rafał Kasprzak*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

*Grzegorz Maśloch*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

*Małgorzata Wojakowska-Żeglińska*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

*Michał Matuszewicz*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

*Aleksandra Szafranko*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

# Spis treści

<b>WSTĘP</b> .....	4
<b>ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ W GMINIE GOLUB-DOBRZYŃ</b> .....	6
1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE.....	6
<i>Sytuacja demograficzna</i> .....	8
<i>Bezrobocie</i> .....	11
<i>Uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe gminy</i> .....	11
<i>Infrastruktura komunikacyjna</i> .....	12
<i>Komunikacja publiczna</i> .....	13
<i>Podstawowe informacje o strukturze edukacyjnej</i> .....	14
<i>Światłowod</i> .....	14
<i>Nieruchomości i tereny inwestycyjne</i> .....	14
<i>Walory turystyczne i krajoznawcze</i> .....	16
<i>Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy</i> .....	19
<i>Przynależność gminy do organizacji i stowarzyszeń</i> .....	20
1.2. WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE SYTUACJĘ GOSPODARCZĄ W GMINIE.....	20
<i>Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w gminie</i> .....	20
<i>Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie</i> .....	21
<i>Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie</i> .....	21
1.3. ANALIZA KLUCZOWYCH INTERESARIUSZY GOSPODARKI W GMINIE.....	24
<i>Powiązania kooperacyjne na obszarze gminy</i> .....	24
1.4. SPRZYJAJĄCE WARUNKI DO INWESTOWANIA I ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	26
1.5. WNIOSKI Z DIAGNOZY I ANALIZA SWOT .....	27
<b>ROZDZIAŁ 2. CELE I PRIORYTETY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO</b> .....	29
2.1. WIZJA LPRG.....	29
2.2. CELE STRATEGICZNE LPRG.....	29
<b>ROZDZIAŁ 3. INICJATYWY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO</b> .....	33
3.1. PROCES SKŁADANIA I ZATWIERDZANIA PROPOZYCJI INICJATYW .....	33
3.2. LISTA INICJATYW PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LPRG.....	34
<b>ROZDZIAŁ 4. POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM</b> .....	39
4.1. POWIĄZANIA Z GMINNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	39
4.2. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM .....	40
<b>ROZDZIAŁ 5. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO</b> .....	42
5.1. ANALIZA INSTYTUCJONALNA I PRZYJĘCIE LPRG .....	42
5.2. PLAN FINANSOWY WDROŻENIA LPRG .....	44
5.3. MONITOROWANIE I WDRAŻANIE LPRG .....	44
<b>ZAŁĄCZNIK 1. LISTA PRZYKŁADOWYCH INICJATYW PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LPRG</b> .....	47
<b>ZAŁĄCZNIK 2. LISTA I OFERTA WOJEWÓDZKICH ORGANIZACJI WSPOMAGAJĄCYCH SEKTOR MŚP</b> 55	

## Wstęp

„Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń” powstał w ramach udziału Gminy Golub-Dobrzyń w projekcie pilotażowym pn. „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem (REGIOGMINA)”, który realizowany jest przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Projekt finansowany jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego: „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG.

„Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń” jest planem działania ukierunkowanym na wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) obejmującym diagnozę sytuacji gospodarczej w gminie, problemy i wynikające z nich potrzeby oraz kierunki działań wspomagających rozwój sektora MŚP wraz z inicjatywami (projektami). Celem Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń jest jak ww. wskazanie działań, które Gmina Golub-Dobrzyń powinna podjąć, by rozwijać nowoczesną i konkurencyjną gospodarkę wykorzystującą posiadane zasoby i atuty oraz zwiększyć atrakcyjność gospodarczą Gminy. LPRG ma w sposób skoordynowany wspomagać wieloletni rozwój lokalnego sektora MŚP.

Niniejszy dokument służy przede wszystkim wytyczeniu jasnej i przejrzystej ścieżki długofalowych, kompleksowych działań dążących do całościowego, równomiernego rozwoju podmiotów gospodarczych mających siedzibę i prowadzących działalność na obszarze Gminy. Ścieżka tego rozwoju uwzględnia zarówno własny potencjał obszaru, jak i sytuacje zachodzące i mogące zajść w sferach niezależnych od działań Gminy. Jak każdy dokument planistyczny, tak i niniejszy Program Rozwoju Gospodarczego analizuje i ocenia aktualną sytuację, identyfikuje aktualne problemy, diagnozuje potrzeby lokalnej społeczności (przede wszystkim przedsiębiorców jako głównych interesariuszy LPRG) oraz określa kierunki działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego. Sformułowane w tym dokumencie cele strategiczne oraz propozycje konkretnych działań pozwolą w nadchodzącym okresie programowania na skoncentrowanie środków i zasobów na najważniejszych działaniach, które zapewnią osiągnięcie założonej wizji gminy w zakresie rozwoju gospodarczego.

Swoistym podsumowaniem jest analiza SWOT, w której zidentyfikowano mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego, stanowiąca

wraz ze Strategią Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022 punkt wyjścia dla opracowanych celów, priorytetów oraz projektów Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy dla Golub-Dobrzyń. Pomiar efektów Programu oraz jego ewaluacja wykonane będą na podstawie zaproponowanych wskaźników.

LPRG jest zgodny z najważniejszymi dokumentami o charakterze strategicznym, na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Wynikiem prac nad Lokalnym Programem Rozwoju Gospodarczego jest zaproponowana lista działań projektowych, których realizacja przyczyni się do rozwoju gospodarczego Gminy. Cechą naturalną dzisiejszego świata, a co za tym idzie otoczenia decyzyjnego, jest jego zmienność. Dlatego też zapisy LPRG stanowią kierunkowskaz dla działań projektowych w obszarze przedsiębiorczości, które mogą być realizowane przez Urząd Gminy Golub-Dobrzyń i podległe mu jednostki wraz z partnerami społecznymi. Ostateczny wybór projektów do realizacji należy do władz Gminy.

## Rozdział 1. Diagnoza sytuacji gospodarczej w gminie Golub-Dobrzyń

### 1.1. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Golub-Dobrzyń położona jest w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego powstałego z dniem 1 stycznia 1999 r. w wyniku reformy ustroju administracyjnego trzech dotychczasowych województw bydgoskiego, toruńskiego, włocławskiego. Nowa reforma przywróciła do życia zlikwidowany w 1975 r. były powiat golubsko-dobrzyński, grupujący w sobie kilka gmin. Podobnie jak i powiat gmina wiejska Golub-Dobrzyń nazwę swą wzięła od miasta Golubia-Dobrzynia, które stanowi obecnie jej stałą siedzibę. Miasto Golub-Dobrzyń położone w centrum gminy, stanowi dla niej wielofunkcyjny ośrodek i zaplecze nastawione też na obsługę jednostek osadniczych wchodzących w jej skład. Tereny Gminy Golub-Dobrzyń otaczają ośrodek miejski z każdej ze stron. Siedziba gminy znajduje się w Golubiu-Dobrzyniu, w budynku Urzędu Miasta, Gminy i Powiatu przy ul. Plac 1000-lecia. Gmina graniczy z pięcioma innymi gminami takimi jak: gmina miejska Golub-Dobrzyń, Ciechocin, Kowalewo Pomorskie, Radomin i Zbójno (wszystkie w pow. golubsko-dobrzyńskim) oraz zlokalizowaną w powiecie wąbrzeskim gminą Dębowa Łąka, gminą Wąpielsk w powiecie rypińskim oraz gminą Bobrowo, która administracyjnie należy do powiatu brodnickiego.

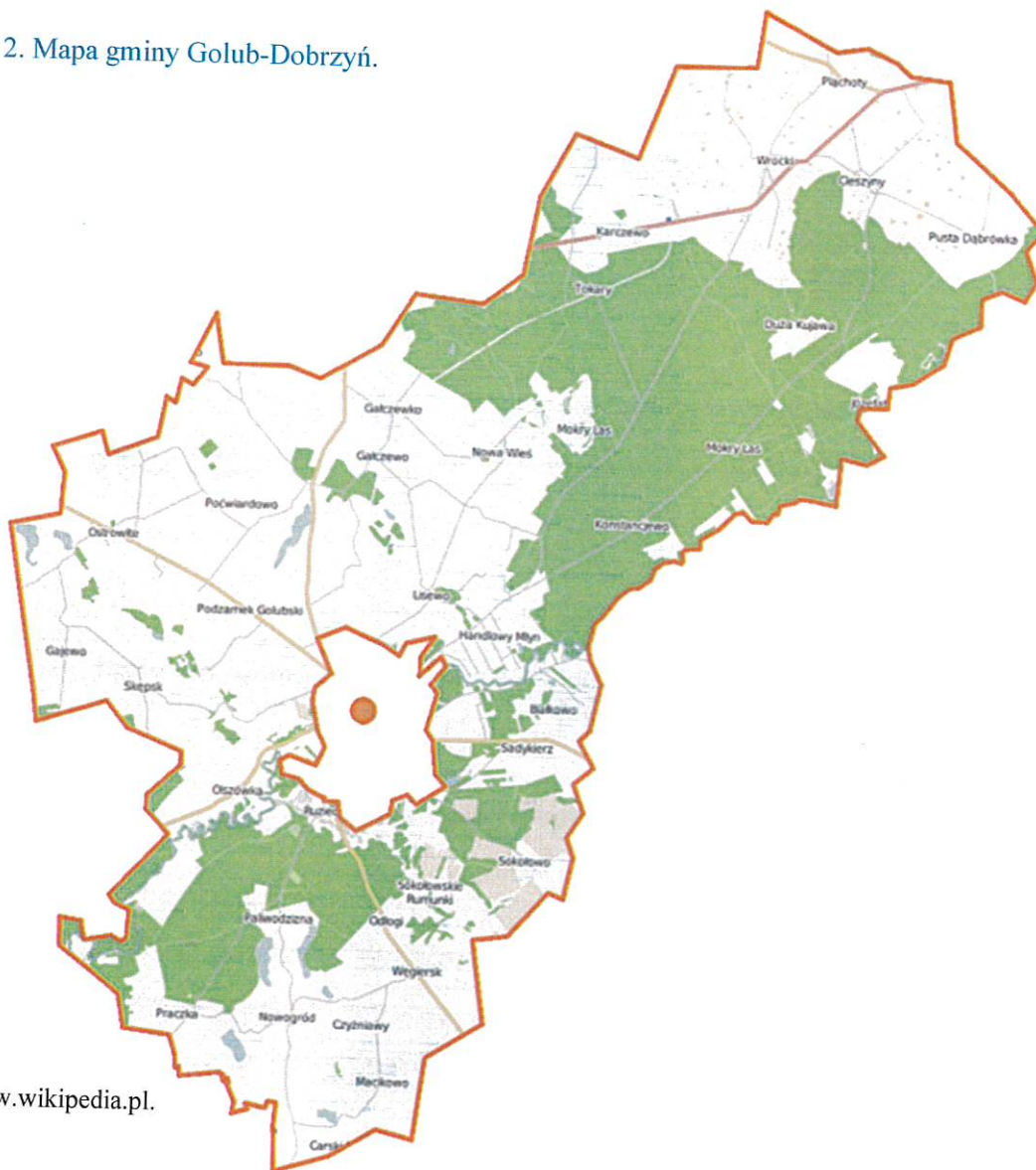
Rysunek 1. Mapa powiatu golubsko-dobrzyńskiego.



Źródło: BIP Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego.

W porównaniu z sąsiednimi gminami gmina wiejska Golub-Dobrzyń jest największą gminą na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Jest większa nawet i dwa razy pod względem obszaru, od gmin sąsiednich. Wynika to z tego, że ma ona odmienne stosunki fizjograficzne. Jest po części (jedna trzecia powierzchni) gminą leśną, a tego typu gminy zwykle są obszarowo większe od gmin typowo rolniczych, bezleśnych. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 197,4 km<sup>2</sup> (tj. 19 745 ha). Dodatkowo jej obszar podzielony jest na mniejsze jednostki zwane sołectwami – na czele których stoją obieralni sołtysi - powstałe na bazie byłych gromad (te powstały już w czasach II Rzeczypospolitej w wyniku reformy ustroju samorządu terytorialnego z 1933 r). W gminie Golub-Dobrzyń jest 21 sołectw, licząc od największego do najmniejszego: Kujawa, Paliwodziczna, Ostrowite, Pusta Dąbrówka, Lisewo, Sokołowo, Wrocki, Nowa Wieś, Sokoligóra, Nowogród, Białkowo, Węgiersk, Macikowo, Podzamek Golubski, Cieszyny, Gałczewko, Olszówka, Gajewo, Karczewo, Płachoty. W gminie jest ogółem 57 miejscowości.

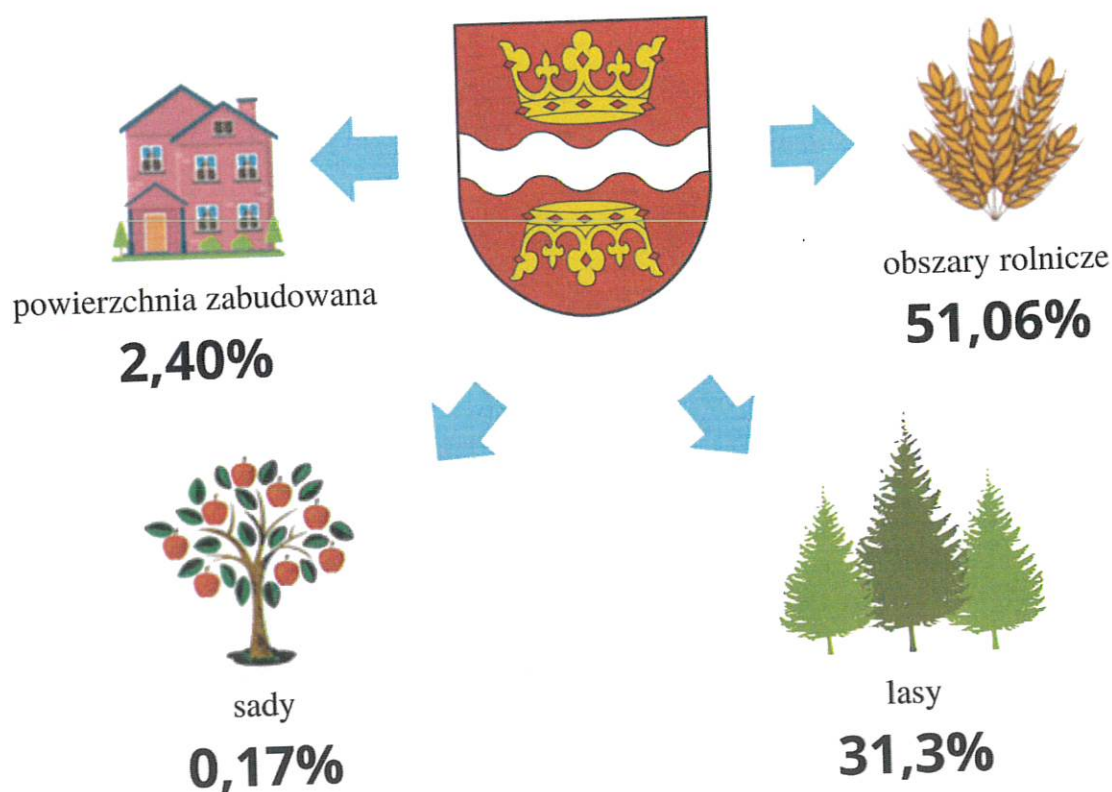
Rysunek 2. Mapa gminy Golub-Dobrzyń.



Źródło: [www.wikipedia.pl](http://www.wikipedia.pl).

Podstawową dziedziną gospodarki gminy jest produkcja rolna. Obszary rolnicze stanowią ponad połowę jej obszaru (51,06%). W użytkach rolnych wysoki jest udział gruntów ornych z tendencją spadkową. Lasy obejmują swoim zasięgiem 31,3% obszaru gminy. Około 2,4% powierzchni Gminy stanowi powierzchnia zabudowana. Odnotowuje się również niewielką obszarowo (0,17%) ilość sadów.

Rysunek 3. Struktura powierzchni w gminie (w %).



Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

### Sytuacja demograficzna

W przeciągu ostatnich lat sytuacja demograficzna gminy nie ulega istotnej zmianie. Ogólna liczba ludności wynosi 9052 (na dzień 31.12.2020 r.).

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy.

Rok/Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020
Ludność ogółem	liczba osób	8 692	8 727	8 781	9052
Mężczyźni	liczba osób	4 374	4 377	4 408	4206
Kobiety	liczba osób	4 318	4 350	4 373	4846

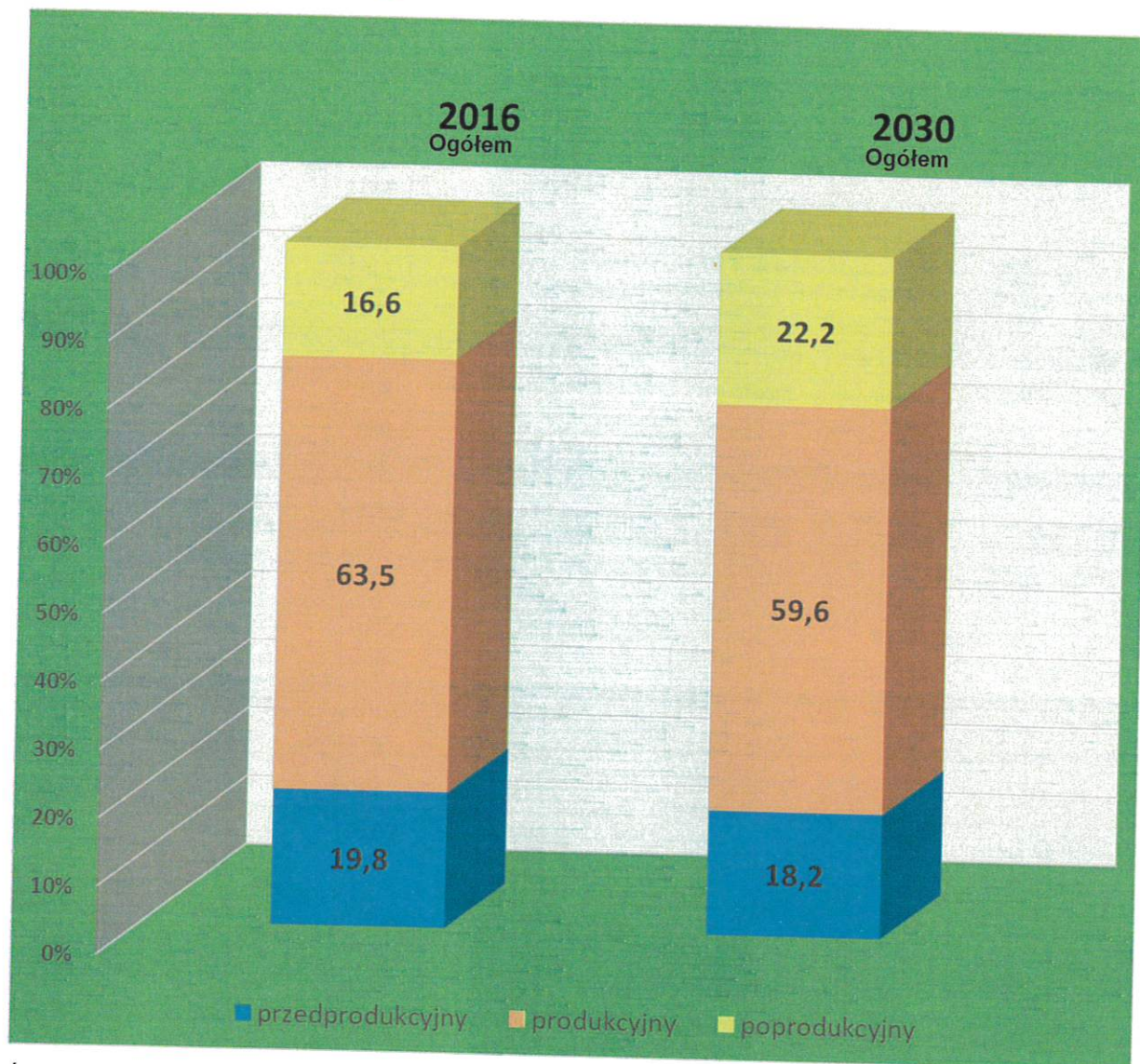
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.



W kolejnej dekadzie przewidywany jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozuje się, że w roku 2030 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie o prawie 6%.

Jest to tendencja zgodna z trendem ogólnopolskim wynikającym ze zmian demograficznych – zjawisko starzenia się społeczeństwa.

Wykres 1. Prognoza ludności w gminie.



Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Prognoza ludności w gminie nie wskazuje na znaczne zmiany w strukturze ludności w perspektywie 2030 roku.

W kolejnej dekadzie prognozuje się, że liczba mieszkańców będzie utrzymywała się na podobnym poziomie, tj. ok. 9000 osób. Obecnie liczba ludności (na dzień 24.05.2021 r.)

przekracza prognozowaną o 290 osób.

Tabela 2. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS

Płeć	Wiek	2020	2021	2025	2030
Ogółem	Ogółem	8 724	8 752	8 868	9 009
	przedprodukcyjny 0-17	1 713	1 707	1 654	1 639
	produkcyjny 18-59/64	5 437	5 430	5 405	5 368
	mobilny 18-44	3 372	3 342	3 224	3 051
	niemobilny 44-59/64	2 065	2 088	2 181	2 317
	poprodukcyjny 60+/65+	1 574	1 615	1 809	2 002
	0-14	1 383	1 375	1 357	1 386
	15-59	5 468	5 477	5 420	5 364
	60+	1 873	1 900	2 091	2 259
	15-64	6 040	6 031	5 979	5 890
	65+	1 301	1 346	1 532	1 733
	80+	304	298	280	371
	Mężczyźni	Ogółem	4 417	4 433	4 490
przedprodukcyjny 0-17		883	875	838	831
produkcyjny 18-64		2 985	2 983	2 962	2 936
mobilny 18-44		1 771	1 763	1 684	1 594
niemobilny 44-64		1 214	1 220	1 278	1 342
poprodukcyjny 65+		549	575	690	790
0-14		696	693	683	705
15-59		2 873	2 880	2 835	2 805
60+		848	860	972	1 047
15-64		3 172	3 165	3 117	3 062
65+		549	575	690	790
80+		95	100	92	131
Kobiety		Ogółem	4 307	4 319	4 378
	przedprodukcyjny 0-17	830	832	816	808
	produkcyjny 18-59	2 452	2 447	2 443	2 432
	mobilny 18-44	1 601	1 579	1 540	1 457
	niemobilny - 44-59	851	868	903	975
	poprodukcyjny 60+	1 025	1 040	1 119	1 212
	0-14	687	682	674	681
	15-59	2 595	2 597	2 585	2 559
	60+	1 025	1 040	1 119	1 212
	15-64	2 868	2 866	2 862	2 828
	65+	752	771	842	943
	80+	209	198	188	240

Źródło: GUS.

## **Bezrobocie**

Na dzień 31.01.2021 r. w gminie Golub-Dobrzyń ogółem było 435 bezrobotnych, w tym kobiety stanowiły 65% (283 kobiety bezrobotne).

W ogólnej liczbie bezrobotnych 79 osób przekroczyło 50 r.ż., w tym 37 kobiet. W gminie 356 bezrobotnych stanowiły osoby poniżej 50 r.ż., 152 z nich nie przekroczyły 30 r.ż.

## **Uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe gminy**

Gmina Golub-Dobrzyń zlokalizowana jest na terenie zarządzanym przez Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną, której zadaniem jest wsparcie przedsiębiorczości, poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju małych, średnich i dużych firm, m.in. poprzez zwolnienie z podatku dochodowego (CIT i PIT) oraz możliwość rozwoju przedsiębiorstwa bez konieczności zmiany lokalizacji. Najbliższa szkoła wyższa znajduje się w odległości 41 km od siedziby gminy.

Na terenie gminy Golub-Dobrzyń nie funkcjonują duże zakłady pracy. Najbliższe firmy zaliczające się do firm dużych, zatrudniających powyżej 250 pracowników znajdują się w sąsiedniej gminie Kowalewo Pomorskie, w miejscowości Frydrychowo w odległości 12,5 km od siedziby gminy oraz na terenie miasta Golub-Dobrzyń – przedsiębiorstwo Agrolok Sp. z o.o.

Obecnie Gmina Golub-Dobrzyń jest w trakcie uzbrajania terenów inwestycyjnych w miejscowości Wrocki (odległość 14,7 km od siedziby gminy) pod nazwą Park Przemysłowo-Technologiczny we Wrockach.

W najbliższym czasie na terenie Gminy Golub-Dobrzyń, w miejscowości Sokołowo zostanie uruchomiony pierwszy w powiecie golubsko-dobrzyńskim inkubator przedsiębiorczości. Poza przestrzenią biurową (sale konferencyjne, szkoleniowe, biura), inkubator będzie pełnił funkcję miejsca spotkań środowiska gospodarczego, współpracy publiczno – prywatnej i realizacji wspólnych projektów na rzecz przedsiębiorczości i konkurencyjności regionu.

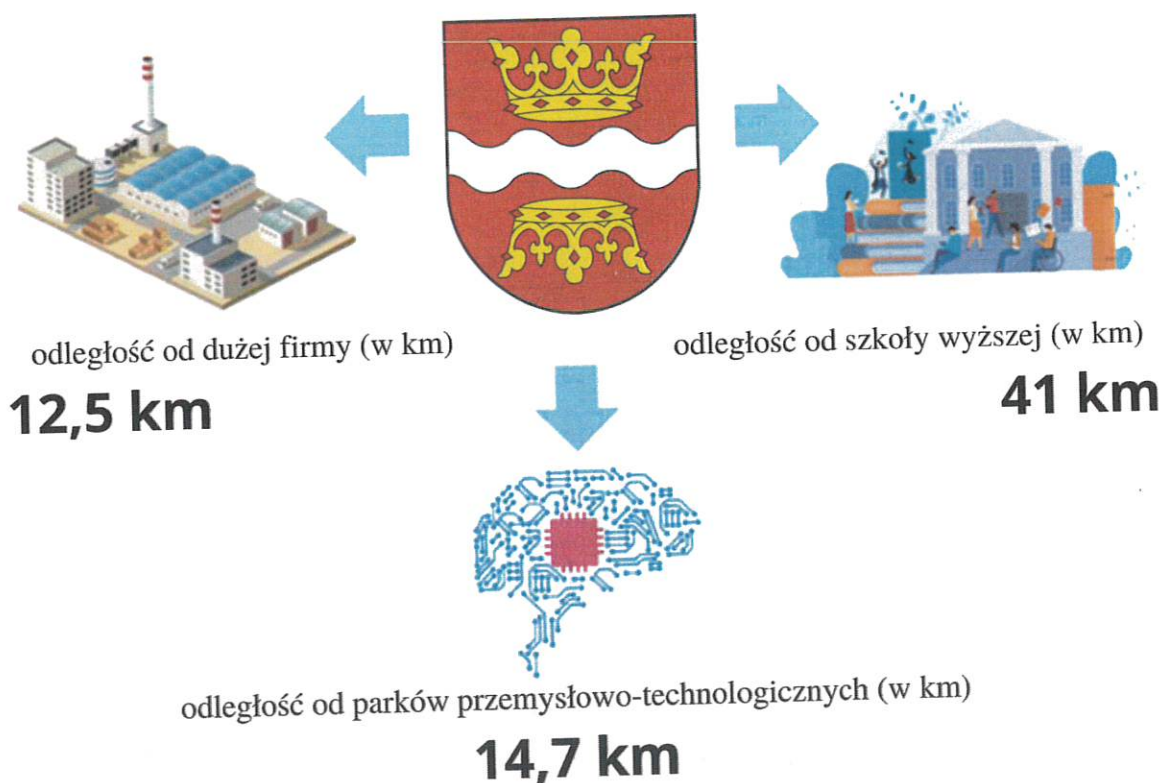
Rola inkubatora będzie sprowadzać się do świadczenia usług doradczych (w zakładaniu działalności gospodarczej, usług finansowych i księgowych, doradztwa podatkowego czy prawnego), eksperckich (w obszarze rozwoju firmy, tworzenia biznesplanów, zarządzania projektami), ale także do promowania innowacyjności i pomocy firmom w znalezieniu nowych rozwiązań. Przewidywany czas zakończenia robót budowlanych związanych z przystosowaniem inkubatora do potrzeb przedsiębiorców to 30.06.2022 r.

Obecnie trwają również wspomniane prace związane z uzbrojeniem Parku Przemysłowo-Technologicznego we Wrockach. Trwa tam realizacja zadania pn.

„Przygotowanie i uzbrojenie Parku Przemysłowo-Technologicznego we Wrockach” dotowanego z Funduszy Europejskich. W ramach zadania do 15.03.2022 r. wykonane zostaną:

- układ drogowy (w tym wykonanie warstwy ścieralnej);
- kanalizacja deszczowa;
- oświetlenie drogowe;
- kanał technologiczny;
- kanalizacja sanitarna;
- sieć wodociągowa.

Rysunek 4. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim.



Źródło: Opracowanie własne

### Infrastruktura komunikacyjna

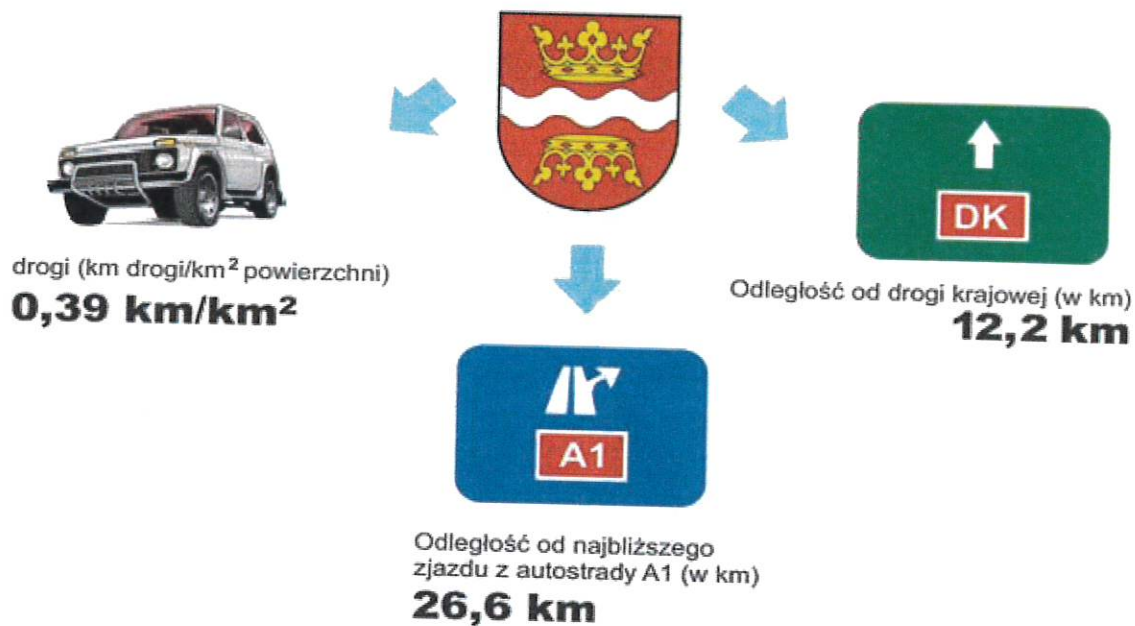
Gmina jest dobrze skomunikowana z ościennymi gminami i ośrodkami miejskimi. Charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym. Przez obszar północno-wschodniej części gminy prowadzi droga krajowa nr 15 relacji Trzebnica - Ostróda, łączącej Gniezno, Inowrocław, Toruń przez Kowalewo Pomorskie, Brodnicę z Ostródą i dalej przez drogę krajową nr 16 z Olsztynem. Oprócz znaczenia regionalnego, droga ta prowadzi tranzyt

od strony Niemiec w kierunku Mazur i Litwy. Planowana jest przebudowa drogi i podniesienie jej parametrów do drogi głównej ruchu przyspieszonego. Przez teren gminy prowadzą także drogi wojewódzkie: nr 534 (Rypin – Golub-Dobrzyń – Wąbrzeźno – Grudziądz), nr 554 (Golub-Dobrzyń – Kowalewo Pomorskie), nr 569 (Golub-Dobrzyń – Dobrzejewice) oraz nr 548 (Stolno-Pląchoty).

Najbliższa wjazd na autostradę znajduje się w odległości 26,6 km od siedziby gminy. Jest to węzeł „Turzno” łączący się na autostradzie A1 z drogą krajową nr 15.

Prowadząca przez teren gminy jednotorowa linia Kowalewo Pomorskie – Golub-Dobrzyń - Wrocki - Brodnica jest nieczynna.

Rysunek 5. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych.



Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS i własne.

### Komunikacja publiczna

W gminie funkcjonuje komunikacja publiczna obsługiwana przez komercyjny podmiot. Korzystają z niej mieszkańcy w celu dojazdów do pracy i uczniowie dojeżdżający do szkół.

Zgodnie z projektem nowej organizacji transportu autobusy kursują według następującego porządku:

1. Sokołowo – Babiak – Węgiersk - Sokołowo (kursuje w dni nauki szkolnej),
2. Sokołowo - Lisewo Szkoła (kursuje w dni nauki szkolnej),

3. Sokołowo – Wrocki - Lisewo Szkoła (kursuje od poniedziałku do piątku),
4. Sokołowo - Ostrowite - Sokołowo (kursuje w dni nauki szkolnej),
5. Sokołowo - Wrocki – Pusta Dąbrówka - Sokołowo (kursuje w dni nauki szkolnej),
6. Sokołowo - Gałczewo – Sokołowo (kursuje od poniedziałku do piątku).

### **Podstawowe informacje o strukturze edukacyjnej**

W gminie wiejskiej Golub-Dobrzyń funkcjonuje sześć szkół podstawowych w miejscowościach Lisewo, Nowogród, Ostrowite, Węgiersk, Wrocki oraz w Gałczewie. Liczba uczniów w szkołach podstawowych to 577 uczniów. Ponadto na obszarze gminy istnieje osiem placówek wychowania przedszkolnego, w tym (dane aktualne na dzień 23.02.2021 r.):

- przedszkole publiczne – 4 - liczba dzieci 188,
- publiczny punkt przedszkolny - 2 – liczba dzieci 34,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych tzw. „zerówki” - 2 – liczba dzieci 42.

Na obszarze gminy bogatą działalność prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Nowogrodzie posiadająca punkty biblioteczne - filie w Gałczewie, Ostrowitem i we Wrockach. W gminie nie ma zlokalizowanych szkół średnich, najbliższe szkoły średnie znajdują się w Golubiu-Dobrzyniu, są to: Zespół Szkół nr 1 im. Anny Wazówny, Zespół Szkół nr 2 oraz Zespół Szkół w Kowalewie Pomorskim.

### **Światłowód**

Wszystkie szkoły gminne korzystają z sieci światłowodowej OSE (Ogólnopolska Sieć Edukacyjna). Obecnie firmy komercyjne oferują podłączanie do sieci światłowodowej kolejnych miejscowości.

### **Nieruchomości i tereny inwestycyjne**

Gmina dysponuje terenami inwestycyjnymi Parku Przemysłowo-Technologicznego we Wrockach. Składa się on z trzech działek o powierzchniach 1,88 ha, 2,28 ha, 0,63 ha. Maksymalna dostępna powierzchnia (w jednym kawałku) to 4,7965 ha.

Tereny te przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod tereny zabudowy produkcyjnej, usługowej oraz składów i magazynów. Dla terenów tych ustala się przeznaczenie:

- a) podstawowe: tereny zabudowy produkcyjnej, usługowej oraz składów i magazynów,
- b) dopuszczalne: infrastruktura techniczna, działalność związana z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych, w tym o mocy przekraczającej 100kW i jej przesyłem, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych.

Obecnie trwają prace związane z przygotowaniem i uzbrojeniem Parku Przemysłowo-Technologicznego we Wrockach, m.in. rozbudowa układu drogowego, wykonanie kanalizacji deszczowej, oświetlenia drogowego, kanału technologicznego, kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej. Termin realizacji zadania to 15.03.2022 r.

Gmina Golub-Dobrzyń posiada opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumencie Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Golub-Dobrzyń, który jest załącznikiem do uchwały nr XIII.68.2015 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 27 października 2015 r. w sprawie uchwalenia zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Golub-Dobrzyń wskazano obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Poniżej wymieniono te dot. rozwoju działalności gospodarczej, w tym usługowej:

- uchwała Nr XVII/2/96 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 21 lutego 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Golub – Dobrzyń na obszarze wsi Nowogród – wieś letniskowa – przedmiotem ustaleń są tereny: usług turystyki, usług gastronomii, zabudowy letniskowej i zagrodowej, zieleni parkowej i izolacyjnej, ośrodka gospodarki rybackiej, oczyszczalni ścieków, upraw polowych, komunikacji drogowej, parkingowych wydzielonych i wydzielonych ciągów pieszych;
- uchwała Nr III/13/98 Rady Gminy w Golubiu-Dobrzyniu w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Golub-Dobrzyń w części wsi Paliwodzizna na działce geodezyjnej nr 250 – przedmiotem ustaleń są tereny zabudowy usługowo – handlowej oraz zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;
- uchwała Nr XV/81/99 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 2 grudnia 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Białkowo – teren usług;
- uchwała Nr XI/63/99 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 15 czerwca 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze wsi Paliwodzizna – teren zabudowy mieszkalno – usługowej – przedmiotem ustaleń planu

są tereny: zabudowy mieszkalno – usługowej, urządzeń energetyki, komunikacji drogowej, komunikacji pieszej i pieszo jezdnej, zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;

- uchwała Nr XIII/70/99 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 26 sierpnia 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze wsi Paliwodziczna – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszkalno – usługowej – przedmiotem ustaleń planu są tereny: zabudowy mieszkalno – usługowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, urządzeń energetyki, teren komunikacji drogowej i komunikacji pieszej oraz pieszo – jezdnej, zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;
- uchwała Nr XXVIII/153/01 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 27 lutego 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Golub-Dobrzyń, na obszarze wsi Białkowo dotyczący terenów usługowo – mieszkalnych – przedmiotem ustaleń planu są tereny usługowe, mieszkalne, komunikacji drogowej i zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;
- uchwała Nr XLIV/220/2010 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu działki 35/5 i część działki 35/6 we wsi Podzamek Golubski – przedmiotem ustaleń planu są tereny: usług z funkcją mieszkaniową jednorodziną, rezerwy na poszerzenie drogi publicznej, teren drogi wewnętrznej.

### **Walory turystyczne i krajoznawcze**

Niewątpliwym walorem gminy są walory przyrodnicze - położenie w obszarze Doliny Drwęcy, lasy, jeziora, rzeźba terenu. Poszczególne miejscowości mają bogatą historię, np. obóz koncentracyjny dla kobiet pochodzenia żydowskiego w Cieszynach, tymczasowy obór pracy w miejscowości Lisak, itd.

Na terenie gminy stosunkowo licznie reprezentowane są zabytki architektury, które można podzielić na zabytki architektury świeckiej i sakralnej. Najcenniejszymi obiektami sztuki są te ostatnie. Mowa tu przede wszystkim o trzech wiejskich świątyniach katolickich w Ostrowitem, Wrockach i Nowogrodzie i jednym, nieczynnym obecnie obiekcie sakralnym użytkowanym do 1945 r. przez gminę ewangelicką we wsi Ostrowite.

Najwyższą klasę i wartość posiadają katolickie świątynie w dwu pierwszych z wymienionych miejscowości, gdyż zbudowano je w dobie średniowiecza (koniec XIII w.).



Kościół p. w. św. Magdaleny w Ostrowitem wzniesiona z kamienia pochodzi z ok. 1300 r. uległ przekształceniu w stylu późnego renesansu polskiego na przełomie XVI i XVII w. Wieża kościelna w wyniku przebudowy otrzymała ażurową attykę, zaś gotyckie szczyty typu schodkowego zastąpiono arkadkowymi późnorenesansowymi.

Drugi średniowieczny obiekt to kościół parafialny pod wezwaniem św. Marcina we Wrockach – wyjątkowo okazały jak na świątynię wiejską – uległ rozbudowie w poł. XIV w. o trójboczne prezbiterium oraz na pocz. XV w. o część wieżową i jedno przęsło nawy. Żadne dostępne materiały archiwalne nie informują, kiedy rozpoczęto budowę kościoła we Wrockach. Jego najstarszą częścią jest nawa zbudowana pod koniec XIII w. W I poł. XIV w. dobudowano do niej, od wschodniej strony trójboczne ceglane prezbiterium. Ostatnim etapem budowy było wzniesienie na początku XV w., od zachodu, ciężkiej, masywnej wieży. Kościół wzniesiono z kamienia oraz z glazurowanej cegły, zwanej zendrówką, w stylu gotyckim.

Wystrój wnętrza świątyni w większości pochodzi z okresu baroku (XVII - XVIII w.). Stanowi go ołtarz główny (z ok. 1700 r.) z rzeźbami patrona kościoła św. Marcina oraz Grzegorza Wielkiego i dwóch, nierozpoznanych, świętych.

Kościół parafialny we wsi Nowogród to neogotycki kościół murowany z czerwonej palonej cegły pochodzący z początku XX w. Oddano go do użytku w sześć lat po rozpoczęciu budowy (1906). Poprzednia świątynia była budowlą drewnianą, która przepadła na zawsze w dniu 4 lutego 1899 r. w trakcie przypadkowego pożaru spowodowanego nieumyślnym zaniechaniem sługi kościelnego.

Kościół ewangelicki w Ostrowitem wraz z pastorate, obecnie pozbawiony swego pierwotnego wyposażenia i w złym stanie technicznym, wzniesiono w stylu neobarokowym po parcelacji byłej majątności ostrowickiej pomiędzy majem 1907 a styczniem 1908 r. dla napływowych - w większości z rosyjskiego Wołynia - kolonistów niemieckich wyznania ewangelickiego. Bezpośrednio do kościoła przylegają zabytkowe budynki mieszkalne i gospodarcze pastora i jego rodziny.

Z budownictwa świeckiego wyróżniają się na tle wiejskiego budownictwa chłopskiego zespoły podworsko-folwarczno-parkowe, budynki użyteczności publicznej (szkoły, dworce, straże pożarne, przytulki i szpitale), obiekty wiejskiej architektury przemysłowej oraz zabytkowe zabudowy wsi. Do obecnej chwili przetrwało w okrojonej postaci ok. dwanaście zabytkowych zespołów podworsko-folwarczno-parkowych. Centralnymi obiektami były w nich murowane dwory, rzadziej pałace. W większości są to murowane budynki dworskie pochodzące z II połowy XIX w., wznoszone sukcesywnie na miejscu poprzednich

drewnianych. Charakteryzują się prostą, prostokątną, jednopiętrową bryłą i oszczędną formą, nawiązującą do form klasycyzmu.

Najciekawszym obiektem architektury dworskiej na terenie gminy jest odrestaurowany niedawno pałac w Sokołowie, zbudowany w latach sześćdziesiątych XIX w. Zasluguje on na uwagę ze względu na ciekawą, niesztampową realizację bryły oraz zastosowane zewnętrzne, nawiązujące do form klasycystycznych, ozdoby. Ciekawy jest, choć w mniejszym stopniu, raczej ze względu na swój monumentalizm, pałac w Ostrowitem.

Na terenie gminy zachowało się wiele budowli świeckich o charakterze publicznym, wśród których na czoło wysuwają się zabytkowe szkoły w Cieszynach, Hamrze, Lisewie, Płachotach, Wrockach, Podzamku Golubskim pochodzące w większości z końca XIX i pierwszej połowy XX w. oraz wzniesione w latach 1899-1900, trzy zabytkowe stacje kolejowe z infrastrukturą w Gałczewku, Ostrowitem i Wrockach. W tej ostatniej miejscowości na uwagę zasługuje zachowana obok dworca ośmioboczna kolejowa wieża ciśnień. Rzadkim obiektem w architekturze wiejskiej w tej ostatniej wsi jest pochodzący z II połowy XIX wieku szpital (zwany przez miejscowych mieszkańców „szpitalką”), na którego założenie na początku XVII w. pozwoliła siostra króla Zygmunta III Wazy, starościna golubska i brodnicka, królowna Anna Wazówna.

Z powodu przebiegającej na Drwęcy granicy dwóch zaborów pruskiego i rosyjskiego powstawały wzdłuż jej biegu w kilku kilometrowych odstępach strażnice i urzędy celne, zabezpieczające ją przed liczną kontrabandą przemytników wykorzystujących różnicę w cenach w obu zaborach.

Ważną rolę w polskim krajobrazie kulturowym pełnią, stojące na miedzach, na rozstajach dróg, wśród pól lub też w otoczeniu starych drzew, często zabytkowe, kapliczki oraz figury i krzyże przydrożne. Wyjątkowo okrutnie z nimi obszedł się los podczas ostatniej wojny światowej. Uległy one wówczas w większości bezpowrotnej zagładzie, a warto wspomnieć, że każda wieś miała w swych granicach przynajmniej jeden obiekt tego typu. W większości przypadków zostały one odbudowane po wojnie.

Na terenie gminy Golub-Dobrzyń udało się zlokalizować 7 nieczynnych obecnie, opuszczonych i w większości już zdewastowanych cmentarzy ewangelickich, z których najstarszy, założony jeszcze pod koniec XVIII w., znajduje się w miejscowości Józefat. Inne miejsca wiecznego pochówku w większości pochodzą z II poł. XIX w. i pocz. XX w.: w Kolonii Lipnicy, w Sokoligórze na granicy z miejscowościami Gaj i Gałczewko, Skępsku, Podzamku Golubskim (włączony obecnie wraz z zespołem dworsko-folwarczno-parkowym w obręb miasta Golubia-Dobrzyń), Płachotach, Ostrowitem.

Przez województwo kujawsko-pomorskie, w tym również przez gminę Golub-Dobrzyń przebiega szlak św. Jakuba o łącznej długości 255 km. Droga wiedzie z Iławy przez Brodnicę, Golub-Dobrzyń, Toruń, Kruszwicę i Strzelno aż do Trzemeszna. Długość części północnej Iława – Toruń wynosi 147 km; części południowej Toruń – Trzemeszno: 108 km. Odcinek Camino Polaco rozciąga się w województwie dokładnie na 206, 8 km (Kaługa, Toruń – 109 km; Toruń – Krzyżownica: 97,8 km). Na Drodze św. Jakuba w województwie kujawsko-pomorskim znajduje się również ziemia dobrzyńska. Szlak poza Gminą Golub-Dobrzyń przebiega przez Gminy Wąpielsk, Radomin, Ciechocin oraz Gminę Lubicz.

Centralnym punktem gminy Golub-Dobrzyń jest miasto Golub-Dobrzyń, w którym swoją siedzibę ma m.in. Urząd Gminy. Najbardziej charakterystycznym punktem miasta jest zamek krzyżacki z przełomu XIII i XIV wieku, na którym odbywają się jedne z bardziej znanych w kraju turniejów rycerskich.

### **Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy**

W gminie zlokalizowanych jest szereg stowarzyszeń i fundacji:

- Towarzystwo Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń,
- Towarzystwo Wsi Nowogród i Okolic,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Sokołowo,
- Towarzystwo Na Rzecz Rozwoju Wsi Węgiersk I Macikowo,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy”,
- Polskie Stowarzyszenie Ratowników Medycznych,
- Towarzystwo Rozwoju Wsi Skępsk i Okolic;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skępsku,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ostrowite Golubskie,
- Stowarzyszenie „Dzieci Wsi” Gajewo,
- Towarzystwo Wsi Lisewo i Okolic,
- Towarzystwo Rozwoju Wsi Wrocki i Okolic,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Owieczkowo i Sokoligóra „Owos”,
- Stowarzyszenie Świętego Huberta w Lisaku,
- Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „Animator”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Macikowa i Okolic,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rekonstrukcji Chorągwi Kujawskiej,
- Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjnego „Przedmoście”,

- Fundacja Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Pomagam”,
- Fundacja Świętej Katarzyny,
- Stowarzyszenie Kreatywna Gmina Golub-Dobrzyń,
- Stowarzyszenie Krzewienia Sportu Korona Gałczewko.

### Przynależność gminy do organizacji i stowarzyszeń

Gmina Golub-Dobrzyń jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy”, Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia „Europa Kujaw i Pomorza”, Lokalnej Organizacji Turystycznej, Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej, Golubsko-Dobrzyńskiej Organizacji Turystycznej, Banku Żywności w Grudziądzu.

Współpracuje z partnerską gminę Trościaniec na Ukrainie. Jedną ze szkół gminnych - Szkoła Podstawowa w Węgiersku współpracuje z Prinz Gyula Iskola na Węgrzech.

### 1.2. Wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą w gminie

#### Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w gminie

W 2018 r. w gminie zarejestrowanych było 716 przedsiębiorstw zgodnie z bazą danych REGON. W grudniu 2018 r. w gminie było 426 płatników składek ZUS oraz 491 podatników osiągających przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Liczbę przedsiębiorstw – podatników i płatników składek przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
Podatki (podatnicy)	287	180	23	1	204
ZUS (płatnicy składek)	234	154	36	2	192
REGON		682	32	2	716

Źródło: GUS.

Liczba podmiotów różni się w zależności od źródła informacji. Dane w bazie REGON zawierają największą liczbę podmiotów, zawiera ona jednak informacje, które mogą nie być w pełni aktualne (np. nie uwzględniają przedsiębiorstw, które zawiesiły swoją działalność). Liczba podatników różni się od liczby płatników składek, przede wszystkim w grupie przedsiębiorców prowadzących działalność na własny rachunek – część z tych osób łączy tę

działalność z pracą etatową, w związku z tym nie są płatnikami składek. Występują również różnice w liczbie przedsiębiorstw w zależności od wielkości. Klasyfikacja przedsiębiorstw w przypadku danych ZUS jest określona jest na podstawie liczby osób ubezpieczonych (tj. takich, za które przedsiębiorstwo opłaca składki na ubezpieczenia społeczne).

W przypadku danych podatkowych, klasyfikacja wynika z deklaracji przedsiębiorców przekazanych do urzędów skarbowych

### Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie

Informacja obejmuje przedsiębiorców i przedsiębiorstwa opłacające podatki dochodowe od osób fizycznych: według stawki podatkowej (formularz PIT 36), w tym również Ci, którzy zadeklarowali opłacanie podatku liniowego (PIT 36L). Kolejną grupą są przedsiębiorcy, którzy opłacają podatki ryczałtowe (na formularzach PIT 28A i PIT28B), jak również osoby prawne, płacące podatek dochodowy od osób prawnych CIT. Forma opłacania podatku zależy od formy prowadzonej działalności, a także wielkości przedsiębiorstwa. W gminie Golub- Dobrzyń według danych podatkowych funkcjonuje 204 przedsiębiorstw, w tej grupie 23 to przedsiębiorstwa małe, a 1 przedsiębiorstwa średnie.

W grupie przedsiębiorstw mikro dominuje rozliczanie w formie podatku PIT (84,4%). W przypadku małych przedsiębiorstw 34,8% rozlicza się w ramach podatku CIT, a 56,5% korzysta z rozliczenia się w formie podatku liniowego (PIT-36L). Przedsiębiorstwa średnie są płatnikami podatku CIT.

Tabela 4. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	144	84	2	0	230
PIT 36L	33	44	13	1	91
PIT 28A	110	24	0	0	134
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	28	8	0	36
<b>Łącznie</b>	<b>287</b>	<b>180</b>	<b>23</b>	<b>1</b>	<b>491</b>

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

### Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie

Łącznie przychody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) rozliczających się w gminie wynosiły 525 646 836 zł. Zestawienie przychodów według wielkości przedsiębiorstw i sposobu rozliczania podatku przedstawia tabela 3.

Tabela 5. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	29 123 760	46 366 803	1 930 150	0	77 420 713
PIT 36L	46 894 100	66 868 500	112 634 000	30 580 600	256 977 200
PIT 28A	5 894 889	5 275 759	0	0	11 170 648
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	39 033 504	222 957 520	0	261 991 024
Łącznie	81 912 749	157 544 566	337 521 670	30 580 600	607 559 585
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	10,0	25,9	64,1	0,0	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Dochody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) w gminie Golub- Dobrzyń łącznie wyniosły 26 661 011 zł, co stanowiło 5,1% ogółu przychodów.

Tabela 6. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszony o koszty)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	4 497 410	3 480 286	209 050	0	8 186 746
PIT 36L	11 246 800	6 943 400	11 945 000	506 500	30 641 700
PIT 28A	5 521 786	4 903 692	0	0	10 425 478
CIT	0	1 029 864	-2 356 781	0	-1 326 917
Łącznie	21 265 996	16 357 242	9 797 269	506 500	47 927 007
Jako % przychodu	26,0	10,4	2,9	1,7	7,9
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	44,4	34,1	20,4	1,1	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przeciętne przychody na jednego podatnika w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz sposobu rozliczania się przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 7. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	202 248,33	551 985,75	965 075,00	0,00	336 611,80
PIT 36L	1 421 033,33	1 519 738,64	8 664 153,85	30 580 600,00	2 823 925,27
PIT 28A	53 589,90	219 823,29	0,00	0,00	83 363,04
PIT 28B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CIT	0,00	1 394 053,71	27 869 690,00	0,00	7 277 528,44
Łącznie	285 410,28	875 247,59	14 674 855,22	30 580 600,00	1 237 392,23

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 8. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	128,6	110,5	140,7	0,0	123,2
PIT 36L	82,8	82,8	109,9	291,3	114,1
PIT 28A	103,5	97,8	0,0	0,0	95,6
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	147,9	402,3	0,0	237,5
Łącznie	81,1	100,6	219,8	148,1	152,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 9. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	∞	126,2	56,5	0,0	152,3
PIT 36L	109,4	79,0	134,4	95,4	135,6
PIT 28A	92,3	106,8	0,0	0,0	95,1
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	141,8	311,5	0,0	122,2
Łącznie	92,3	99,7	209,8	53,9	85,8

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

### 1.3. Analiza kluczowych interesariuszy gospodarki w gminie

#### Powiązania kooperacyjne na obszarze gminy

W gminie funkcjonuje kilka podmiotów ekonomii społecznej:

- Klub Integracji Społecznej „Aktywni Razem” działający w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na potrzeby działań aktywizacyjnych,
- Spółdzielnia Socjalna „ZORZA”.

Na terenie gminy zlokalizowane są Koła Gospodyń Wiejskich w następujących miejscowościach: Cieszyny, Nowawieś, Nowogród, Podzamek Golubski, Skępsk, Gajewo, Lisewo, Ostrowite, Macikowo, Węgiersk, Paliwodzizna, Białkowo, Pusta Dąbrówka, Handlowy Młyn, Sokołowo, Olszówka, Macikowo, Wrocki oraz trzy Koła Gospodyń Wiejskich zarejestrowane w ARiMR – w Sokołowie, Olszówce i Wrockach.

Gmina jest również członkiem LGD Dolina Drwęcy.

Poniższa tabela prezentuje stowarzyszenia zarejestrowane na terenie Gminy wraz z podstawowymi informacjami.

Tabela 10. Wykaz stowarzyszeń zarejestrowanych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń.

Nazwa Stowarzyszenia	Numer KRS	Siedziba	REGON	NIP
Towarzystwo Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń	0000226331	Gałczewo 7, 87-400 Golub-Dobrzyń	871532700	8781682138
Towarzystwo Wsi Nowogród i Okolic	0000021387	Nowogród 32, 87-400 Golub-Dobrzyń	871536884	8781682612
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Sokołowo	0000049055	Sokołowo, 87-400 Golub-Dobrzyń	871525107	8781682115
Towarzystwo Na Rzecz Rozwoju Wsi Węgiersk i Macikowo	0000223829	Węgiersk 95, 87-400 Golub-Dobrzyń	340029687	5030022575
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy”	0000249931	Gałczewo 7, 87-400 Golub-Dobrzyń	340142030	5030024812
Polskie Stowarzyszenie Ratowników Medycznych	0000250640	ul. Brzoskwiniowa 5, Ruzice, 87-400 Golub-Dobrzyń	340156925	5030025237
Towarzystwo Rozwoju Wsi Skępsk i Okolic	0000259047	Skępsk 1, 87-400 Golub-Dobrzyń	340298230	5030035483
Ochotnicza Straż Pożarna w Skępsku	0000273931	Skępsk 49, 87-400 Golub-Dobrzyń	340515821	5030083803



Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ostrowite Golubskie	0000296538	Ostrowite 45, 87-400 Golub-Dobrzyń	340409993	5030043399
Stowarzyszenie „Dzieci Wsi” Gajewo	0000294904	Gajewo 10, 87-400 Golub-Dobrzyń	340394984	5030042276
Towarzystwo Wsi Lisewo i Okolic	0000308189	Lisewo 36, 87-400 Golub-Dobrzyń	340484730	5030048505
Towarzystwo Rozwoju Wsi Wrocki i Okolic	0000317791	Wrocki 14, 87-400 Golub-Dobrzyń	340523111	5030051370
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Owieczkowo i Sokoligóra „Owos”	0000355643	Owieczkowo 13,87-400 Golub-Dobrzyń	340758370	5030064970
Stowarzyszenie Świętego Huberta w Lisaku	0000356502	Lisak 5, 87-400 Golub-Dobrzyń	3407611060	5030064409
Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „Animator”	0000389027	Antoniewo 25, 87-400 Golub-Dobrzyń	341029146	5030075086
Stowarzyszenie Przyjaciół Macikowa i Okolic	0000430033	Macikowo 30, 87-400 Golub-Dobrzyń	3413353860	5030076826
Stowarzyszenie Na Rzecz Rekonstrukcji Chorągwi Kujawskiej	0000352329	Ostrowite Golubskie, 87-400 Golub-Dobrzyń	341438206	8792670653
Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjnego „Przedmoście”	0000586291	Lisewo 56, 87-400 Golub-Dobrzyń	363008960	5030078653
Fundacja Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Pomagam”	0000678180	Antoniewo 25, 87-400 Golub-Dobrzyń	367308044	5030080377
Fundacja Świętej Katarzyny	0000779138	Lisak 5, 87-400 Golub-Dobrzyń	382950317	5030082962
Stowarzyszenie Kreatywna Gmina Golub-Dobrzyń	-	Sokoligóra 29, 87-400 Golub-Dobrzyń	382729179	5030082904
Stowarzyszenie Krzewienia Sportu Korona Gałczewko	-	87-400 Golub-Dobrzyń	brak danych	brak danych

Źródło: Opracowanie własne.

#### 1.4. Sprzyjające warunki do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości

Golub-Dobrzyń realizuje cele Strategii Rozwoju gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016 – 2022. Zgodnie z Celem 1: Tworzenie sprzyjających warunków do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości w 2020 r. realizowano:

- stała i systematyczną budowę oczyszczalni przyzagrodowych (według bieżących danych w gminie jest 878 oczyszczalni przyzagrodowych, 738 budynków podłączonych do kanalizacji, a 1546 ma własne szamba);
- modernizacja oczyszczalni ścieków prowadzona jest na bieżąco we współpracy z Zakładem Usług Wodnych w Ostrowitem;
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków jest prowadzona na bieżąco na podstawie składanych wniosków mieszkańców;
- trwają prace związane z uzbrojeniem terenu w Parku Przemysłowo-Technologicznym oraz utworzeniem Inkubatora Przedsiębiorczości;
- realizowany jest program rewitalizacji w Owieczkowie, Sokołowie, Ostrowitem i Gajewie;
- plany zagospodarowania przestrzennego tworzone i uchwalane są w sposób systematyczny po przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji,
- w 2020 roku wydano 140 decyzji o warunkach zabudowy oraz 15 decyzji o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Zgodnie z Celem 2: E-Gmina:

- następuje rozwój infrastruktury informatycznej i teleinformatycznej w obiektach użyteczności publicznej i placówkach edukacyjnych;
- nastąpiła poprawa dostępu do sieci szerokopasmowej, wszystkie szkoły i przedszkola mają zapewniony dostęp do szerokopasmowego internetu.

Zgodnie z Celem 3: Atrakcyjna oferta edukacyjna:

- wprowadzono doradztwo zawodowe do szkół w Gminie;
- w związku z wdrażaną reformą edukacji dotychczas nie było możliwości pozyskania środków na budowę sal gimnastycznych w Lisewie i w Węgiersku;
- w przygotowaniu są projekty pozyskania środków na rozbudowę biblioteki i szkół w Nowogrodzie i w Ostrowitem,
- systematycznie jest rozwijana sieć przedszkoli w gminie, tworzone są nowe oddziały, powstał żłobek w Ostrowitem;
- trwają przygotowania do budowy nowych boisk w gminie i modernizacji już istniejących.

## 1.5. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT

Posługując się ustaleniami diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń oraz wynikam przeprowadzonych konsultacji wśród lokalnych przedsiębiorców, przeprowadzono analizę strategiczną przy użyciu analizy SWOT. Metoda ta jest jedną z najpopularniejszych i najskuteczniejszych technik analitycznych służących diagnozie sytuacji, w jakiej znajduje się jednostka samorządowa. Służy zebraniu i uszeregowaniu informacji, stanowiących niezbędną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Mocne i słabe strony odnoszą się do czynników wewnętrznych, na które ma wpływ władza lokalna i społeczność. Szanse i zagrożenia odnoszą się do czynników zewnętrznych, umiejscowionych w bliższym i dalszym otoczeniu gminy, są niezależne od władz lokalnych i mieszkańców.

Tabela 11. Analiza SWOT

<b>Mocne strony gminy:</b>	<b>Słabe strony gminy:</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- dziedzictwo historyczne związane bezpośrednio z Golubiem-Dobrzyniem, ale pośrednio z całą gminą, mające wpływ na turystyczną atrakcyjność gminy,</li><li>- wszechstronny rozwój gminy na różnych płaszczyznach funkcjonowania przejawiający się w różnych inwestycjach,</li><li>- infrastruktura drogowa (drogi relatywnie są w dobrym stanie),</li><li>- świetlice wiejskie w bardzo dobrym stanie, termomodernizowane,</li><li>- funkcjonowanie świetlicy wiejskiej w każdym z 21 sołectw,</li><li>- wysoki budżet gminy (wysokie dochody gminy),</li><li>- silna organizacja obywatelska w postaci dobrze zorganizowanego funduszu sołeckiego. Przy tym bardzo zaangażowani są sołtysi w różną działalność społeczną;</li><li>- duże zaangażowanie obywatelskie w projekty, w konsultacje, np. bardzo duża frekwencja mieszkańców na spotkaniach sołeckich,</li><li>- skuteczne funkcjonowanie spółki gminnej, tj. Zakładu Gospodarczego Ekolog, dzięki której bardzo dobrze zorganizowana jest gospodarka</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Uczestnikom bardzo trudno wskazać na słabości gminy.</li><li>- brak dużych zakładów pracy,</li><li>- nie wszyscy mieszkańcy gminy mają dostęp do Internetu,</li><li>- większość mieszkańców ogrzewa mieszkania nieekologicznym opalem, tj. węglem i eko-groszkiem,</li><li>- brak obwodnicy Golubia-Dobrzynia, i inne kwestie, na które – zadaniem uczestników – gmina nie ma bezpośredniego wpływu, tj.:</li><li>- słabiej rozwinięta służba zdrowia,</li><li>- brak lotniska,</li><li>- drogi wojewódzkie w nie najlepszym stanie,</li><li>- brak gospodarczych instytucji otoczenia biznesu.</li></ul>

<p>śmieciowa i zapewnione są konkurencyjne ceny. Ponadto współdziałanie urzędu gminy ze spółką gminną w zakresie zarządzania odpadami komunalnymi, ułatwia utrzymanie pożądanych wskaźników w zakresie ekologii,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwinięta sieć ścieżek rowerowych,</li> <li>- do dużych miejscowości podłączony jest światłowód, do którego podłączone są wszystkie szkoły,</li> <li>- wysoko rozwinięta przedsiębiorczość,</li> <li>- realizowane są projekty fotowoltaiczne,</li> <li>- dobrze rozwinięta sieć OSP,</li> <li>- dobrze rozbudowana sieć połączeń autobusowych,</li> <li>- do gminy dotarł gazociąg.</li> </ul>	
<p><b>Szanse:</b></p>	<p><b>Zagrożenia:</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego,</li> <li>- działania na rzecz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej,</li> <li>- aktywna polityka prorodzinna</li> <li>- przygotowanie techniczne i planistyczne do nowej perspektywy UE,</li> <li>- możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy z krajowego planu odbudowy,</li> <li>- inwestycje dużych firm na terenie gminy.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- w związku z planowaną budową portu lotniczego w Baranowie, zostaną wyznaczone szlaki drogowe i kolejowe które będą wiodły przez gminę i osiedla w tej gminie, na co sama gmina nie będzie miała wpływu i ten fakt postrzega jako poważne zagrożenie,</li> <li>- plan budowy linii Centralnego Portu Komunikacyjnego, które mają przebiegać przez osiedla gminy - mieszkańcy protestują, zbierają podpisy,</li> <li>- będą narzucane wymogi ochrony środowiska związane z terenami inwestycyjnymi wokół rzeki Drwęcy, co będzie ograniczało rozwój gospodarczy w gminie,</li> <li>- niepokojące nowe inicjatywy legislacyjne zmieniające zasady kształtowania dochodów gmin, zmierzające do ich zmniejszenia,</li> <li>- zbyt niskie subwencje oświatowe.</li> </ul>

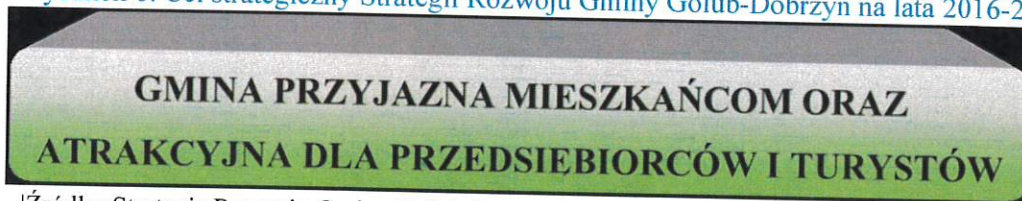
Źródło: Opracowanie własne

## Rozdział 2. Cele i Priorytety Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

### 2.1. Wizja LPRG

Po przeprowadzonej diagnozie sytuacji gospodarczej Gminy Golub-Dobrzyń oraz dokonaniu analizy SWOT, prezentującej najważniejsze aspekty z punktu widzenia możliwości rozwojowych jednostki, należy stwierdzić, iż obrany w Strategii Rozwoju cel strategiczny Gminy jest nadal aktualny i zgodny z obecnymi potrzebami rozwojowymi jednostki.

Rysunek 6. Cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022



Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022

Wypracowana w Strategii Rozwoju misja w kompleksowy sposób oddaje charakterystykę Gminy oraz uwzględnia spektrum możliwości, jakie z punktu widzenia potrzeb rozwojowych władze samorządowe są w stanie osiągnąć dzięki aktywnej partycypacji społeczności lokalnej.

### 2.2. Cele strategiczne LPRG

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy gospodarczej, doradztwa oraz coachingu realizowanego z osobami odpowiedzialnymi za stworzenie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego oraz skonstruowanej analizie SWOT opracowano jeden cel strategiczny oraz dwa cele sektorowe rozwoju gospodarczego Gminy.

Dla każdego celu sektorowego wskazano po jednym celu horyzontalnym. Natomiast dla każdego celu horyzontalnego wybrano po dwa bądź 3 cele szczegółowe. Łącznie wskazano 5 działań inwestycyjnych, które opracowano w oparciu o przeprowadzoną diagnozę.

Cel strategiczny określono jako **Wzmacnianie przedsiębiorczości i kreatywności mieszkańców oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej poprzez koncentrację na wzroście zatrudnienia, zwiększaniu poziomu rentowności lokalnych przedsiębiorstw z sektora MŚP oraz zwiększanie wynagrodzeń rezydentów gminy.**

Rozwinięcie celu strategicznego stanowią cele horyzontalne, które przedstawiają się następująco:

CH 1. WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI

CH 3. WZROST WSPÓŁPRACY

Tabela 12. Logika priorytetów dla Gminy Golub-Dobrzyń.

Cel strategiczny	Priorytety sektorowe	Cele horyzontalne	Cele szczegółowe	Tytuły projektów
<p>Wzmacnianie przedsiębiorczości i kreatywności mieszkańców oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej poprzez koncentrację na wzroście zatrudnienia, zwiększaniu poziomu rentowności lokalnych przedsiębiorstw z sektora MŚP oraz zwiększanie wynagrodzeń rezydentów gminy.</p>	<p>Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności instytucji otoczenia biznesu.</p>	<p>Wzrost innowacyjności i konkurencyjności.                      wskaźnik:                      - liczba nowych MŚP: 3</p>	<p>Działania szkoleniowo-doradcze</p> <p>Poprawa wizerunku gminy</p>	<p>Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości.</p> <p>Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń.</p> <p>Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń.</p>
	<p>Działanie inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności gminy.</p>	<p>Wzrost współpracy.                      wskaźnik:                      - ilość inwestycji obejmująca infrastrukturę: 3</p>	<p>Poprawa infrastruktury drogowej</p> <p>Budowa obiektów infrastruktury turystycznej i zwiększającej bezpieczeństwo pieszych na drogach</p> <p>Promocja walorów turystycznych</p>	<p>Rewitalizacja plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń.</p> <p>Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

Wybranim obligatoryjnym celom horyzontalnym przypisano cele szczegółowe, do których gmina mogła w oparciu o wcześniej przeprowadzoną diagnozę i konsultacje z mieszkańcami oraz lokalnymi przedsiębiorcami przypisać konkretne projekty. Z kolei już zaproponowanym projektom przypisać w dalszej kolejności wskaźniki.

- Cel szczegółowy 1. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności MŚP
- Cel szczegółowy 2. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności MŚP
- Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
- Cel szczegółowy 4. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
- Cel szczegółowy 5. Podejmowanie działań związanych z polityką fiskalną Gminy ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości
- Cel szczegółowy 6. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
- Cel szczegółowy 7. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy

Wskazano pięć projektów odpowiadających 2 celom szczegółowym, które stanowią propozycję i kierunek działań, jakie może podjąć Gmina w obszarze wpływania na rozwój przedsiębiorczości. Wybrane cele szczegółowe to:

- Cel szczegółowy 2. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności MŚP,
- Cel szczegółowy 6. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy.

Dla każdego celu wskazano konkretne projekty, tj.

- dla celu 2:

1. Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości
2. Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń.

- dla celu 6:

1. Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń,
2. Rewitalizacją plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń
3. Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń określa dwa wskaźniki, które służyć mogą jako narzędzie monitorowania planu w czasie. Są to liczba nowo powstałych przedsiębiorstw oraz ilość inwestycji obejmująca infrastrukturę.



## Rozdział 3. Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

### 3.1. Proces składania i zatwierdzania propozycji inicjatyw

Jedną z głównych barier rozwoju inicjatywy w LPRG może być kwestia finansowania przedsięwzięć proponowanych przez mieszkańców i przedsiębiorców. Obecna sytuacja finansów publicznych nie skłania samorządów do zaciągania nowych zobowiązań i wydzielania środków na nowe zadania. Nie oznacza to, że zewnętrzni interesariusza nie powinni mieć możliwości składania a jednostki samorządu terytorialnego zatwierdzenia propozycji inicjatyw. Opracowując propozycję inicjatyw, które znalazły się w LPRG i dla których opracowano przykładowe propozycje projektów wzięto pod uwagę propozycje, które wypłynęły od samych przedsiębiorców, jak i uzgodnione wewnętrznie przez różne jednostki samej gminy, a wynikające z założeń wcześniejszych strategii, dokumentów planistycznych czy innych dokumentów.

W przypadku procedowania działań zmierzających do rozwoju lokalnego należy mieć na uwadze:

- uwzględnienie różnorodnych form konsultacji, takich jak internetowe (edytowalna ankieta), bezpośrednie spotkania, grupy fokusowe;
- dostępność konsultacji dla osób niepełnosprawnych (m.in. niedowidzących, niepełnosprawnych ruchowo);
- informacje o konsultacjach rozpowszechniane przez różnorodne kanały, takie jak strona internetowa, kontakt bezpośredni, inne media, lokalne portale.

W przypadku opracowania niniejszego Lokalnego Programu Gospodarczego konsultacje takie przeprowadzono min. poprzez:

- spotkanie fokusowe w dniu 20.01.2021 r.
- spotkanie z zespołem projektu REGIOGMINA w dniu 14.06.2021 r.
- spotkanie fokusowe w dniu 17.06.2021 r.
- spotkanie trójstronne z opiekunem projektu i zespołem Projektu REGIOGMINA w dniu 18.08.2021 r.

W fazie opracowywania dokumentacji niezbędnej do realizacji inicjatywy warto wskazać konkretnego urzędnika jako „opiekuna inicjatywy”, czyli osobę odpowiedzialną za cały proces przygotowywania inicjatywy do wdrożenia, a następnie podpisanie umowy, realizację zadania oraz sprawozdawczość. W takiej sytuacji inicjatywa nie rozmyje się a stająca za nią grupa inicjatywna nie będzie zagubiona. Interesariusze będą wiedzieli z kim się kontaktować i rozmawiać. Przedstawiciel gminy będący opiekunem danego projektu powinien

przedstawić grupie specyfikę funkcjonowania urzędu w kontekście realizowanej inicjatywy i wspólnie wypracować odpowiednie sposoby lobbingu/pozyskania finansowania na inicjatywę. Gmina powinna mieć świadomość, że przedsiębiorcy niekoniecznie znają realia administracyjne, lecz opiekun powinien zapobiegać wygaśnięciu ewentualnego entuzjazmu inicjatorów z powodu nadmiernej biurokracji, rozrośniętych procedur, czy aktualnego braku perspektywy finansowania przedsięwzięcia.

### 3.2. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

W wyniku przeprowadzonych badań ankietowych z mieszkańcami gminy oraz konsultacji z pracownikami urzędu gminy i podległych jednostek organizacyjnych, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano propozycję inicjatyw. Opierają się one na zdiagnozowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych gminy (przede wszystkim posiadanych wewnętrznych atutach oraz pojawiających się w otoczeniu szansach, ale także uwzględniając najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia) i wyznaczają główne kierunki jej rozwoju. Realizacja tych inicjatyw, w perspektywie objętej niniejszym dokumentem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie zakładanego rozwoju gminy, określonego w jej wizji. W ramach Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego zaproponowano inicjatywy, które znalazły się w Załączniku 1 do niniejszego Programu.

Propozycje inicjatyw były zbierane od 1 kwietnia 2021 r. do 7 kwietnia 2021 r.

1 kwietnia 2021 r. do ponad 100 przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gminy Golub-Dobrzyń, którzy upublicznili adres mailowy w CEIDG wysłano kwestionariusz dotyczący propozycji projektów kluczowych, które ich zdaniem powinny być realizowane w gminie Golub-Dobrzyń. Kwestionariusz został przygotowany przez pracownika Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie i składał się z pięciu poniższych pytań:

1. Czy może Pani/Pan wskazać 3 propozycje projektów kluczowych dla rozwoju gminy w perspektywie najbliższych 7-10 lat? (lub co najmniej obszary, które powinny zostać objęte wsparciem) (projekty te mogą dotyczyć infrastruktury, wsparcia dla przedsiębiorców, rozwoju obszarów wiejskich i in., np. zwiększenie obszarów terenów inwestycyjnych, budowa drogi).
2. Jakie widzi Pani/Pan bariery w realizacji tych przedsięwzięć?
3. Czy gdyby usunięte zostały bariery finansowe, Pani/Pana zdaniem projekty wskazane w pytaniu (1) mają szanse powodzenia? Jeśli nie, dlaczego?
4. Czy wydaje się Pani/Panu, że powołanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej (LOG) może zwiększyć szanse realizacji projektów wymienionych w pytaniu (1)?

5. Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej (LOG) w Państwa gminie może mieć realny wpływ na współpracę samorządu i przedsiębiorców. Jakiego rodzaju wsparcia oczekują Państwo od LOG?

W odpowiedzi wpłynęło 6 wypełnionych przed przedsiębiorców kwestionariuszy.

W ramach Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego zaproponowano do realizacji następujące inicjatywy:

### **1. Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości.**

Opis:

Zgodnie z założeniami projektu REGIOGMINA w 21 gminach woj. kujawsko-pomorskiego powstaną Lokalne Organizacje Gospodarcze. Członkiem LOGu będą lokalni przedsiębiorcy, gmina oraz ewentualnie inni interesariusze zainteresowani wsparciem lokalnej przedsiębiorczości. Przewidywana forma organizacyjna to stowarzyszenie. Poza chętnymi członkami przewidujemy, że do LOGu będą dołączać przedsiębiorstwa powstające przy inkubatorze przedsiębiorczości oraz przedsiębiorcy inwestujący na terenie Parku Przemysłowo-Technologicznego we Wrockach. Konieczne jest pozyskanie środków na działanie LOG, m.in. organizowanie szkoleń, świadczenie usług doradczych, zatrudnienie pracownika. LOG prowadziłyby również akcje informacyjno-promocyjne dot. przedsiębiorczości, m.in. w szkołach poprzez organizowania praktycznych zajęć z przedsiębiorczości, np. zajęcia design thinking, zajęcia z programowania, robotyki, wykorzystanie gier biznesowych typu cashflow. LOG miałby działać przy powstającym inkubatorze przedsiębiorczości i tam wynajmować biuro.

### **2. Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń.**

Opis:

Inwestycja dot. przebudowy kilku odcinków dróg gminnych o łącznej długości 3 km prowadzących bezpośrednio do prężnie rozwijających się przedsiębiorstw o dużym potencjale rozwoju.

W gminie Golub-Dobrzyń istnieje wiele przedsiębiorstw do których dojazd możliwy jest najczęściej drogami gruntowymi. Ogranicza to dojazd potencjalnym klientom i zniechęca firmy do dalszego rozwoju w tym lokalizacjach. Przebudowa przyczyni się do zwiększenia liczby potencjalnych klientów, firmy będą mogły się dalej prężnie rozwijać i rozbudowywać. Nie będą

musiały szukać innych miejsc prowadzenia działalności zlokalizowanych bliżej dróg utwardzonych.

### **3. Rewitalizacją plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń.**

Opis:

Projekt polega na rewitalizacji terenu plaży nad jeziorem Grodno w miejscowości Nowogród polegający na nawiezieniu piasku, regulacji okolicznej zieleni, oczyszczeniu jeziora, budowie placu zabaw, ławek, stanowiska ratowniczego, odnowie pomostu, ustawieniu elementów małej architektury, ogrodzeniu terenu a także wyposażeniu terenu w oświetlenie i monitoring oraz wyremontowanie i dostosowanie istniejącego budynku na potrzeby turystów i pod najem dla przedsiębiorców, np. lokalu gastronomicznego, wypożyczalni sprzętu wodnego. Projekt ma na celu przywrócić mieszkańcom gminy przestrzeni do zdrowego i aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu oraz utworzenie nowych miejsc prowadzenia biznesu dla przedsiębiorców. Rewitalizacja terenu plaży ma na celu stworzenie w gminie ogólnodostępnego miejsca, w którym każdy będzie mógł bezpiecznie wypocząć nad wodą spędzając aktywnie czas z najbliższymi.

### **4. Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń**

Opis:

Do 30 czerwca 2022 r. w gminie Golub-Dobrzyń powstanie inkubator przedsiębiorczości. Na ten cel zmianie ulegnie sposób użytkowania budynku nieistniejącej już szkoły podstawowej w Sokołowie. Inkubator będzie wynajmował na preferencyjnych warunkach lokale nowo powstałym przedsiębiorcom. W związku z jego powstaniem, aby spełniał on swoje zadanie, konieczne będzie podejmowanie działań tzw. miękkich. Projekt „Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń” zakłada przeprowadzenie szkoleń, kursów i świadczenie usług doradczych dla nowopowstających oraz istniejących przedsiębiorców. W ramach działalności inkubatora przewidujemy, np.:

- doradztwo i konsultacje prawne w zakresie zakładania działalności gospodarczej,
- pomoc w pozyskiwaniu dotacji oraz funduszy na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej;
- kursy, szkolenia i warsztaty;
- organizowanie konferencji;

- doradztwo księgowo;
- pomoc w promocji i reklamie dla firm;
- możliwość wynajmu nowoczesnej sali szkoleniowo-konferencyjnej z pełnym wyposażeniem,
- doradztwo biznesowe, itp.

Przewidujemy przeprowadzenie szkoleń np. „Jak założyć własną firmę?”, „ABC przedsiębiorczości”, „Podstawy księgowości”, „Nowoczesne modele biznesowe”, „Modele zarządzania mikro i małym przedsiębiorstwem”, itp.

Konieczne będzie również zatrudnienie m.in. jeden osoby do obsługi inkubatora.

## **5. Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń**

Opis:

Zakładamy realizację projektu na terenie sołectw, przez które przebiega szlak św. Jakuba, tj. sołectwo Paliwodziczna i sołectwo Białkowo. W ramach projektu chcielibyśmy wykonać:

- „miejsca odpoczynku”, tj. utwardzone i zadane miejsca przy szlaku wyposażone w miejsca postojowe dla rowerów, stoliki i ławki (w tym solarne) dla pieszych oraz kosze na śmieci i tablice informacyjne,
- odnowić istniejące oznakowanie;
- ustawienie kamieni z oznakowaniem w miejscach, gdzie ich brakuje,
- utworzenie szlaków z częściowym utwardzeniem i częściowym oświetleniem,
- stworzenie broszury informacyjnej, w tym zawierającej informacje o przedsiębiorcach w gminie i ich ofercie,
- promowanie produktów lokalnych przedsiębiorców, danie możliwości sprzedaży swoich produktów,
- wyjazd studyjny, który pozwoli poznać przykłady oznakowania Dróg św. Jakuba w innych krajach, sposób organizacji infrastruktury towarzyszącej oraz poznanie funkcjonowania szlaku zarówno na obszarach wysoko zurbanizowanych jak i na terenie mniejszych miast, miasteczek i wsi,
- organizacja przemarszów,
- organizacja festiwalu Jakubowego,
- promocja szlaku.

Część inwestycyjna:

- utworzenie „miejsca odpoczynku”, tj. utwardzonych i zadanych miejsc przy szlaku wyposażonych w miejsca postojowe dla rowerów, stoliki i ławki (w tym solarne) dla pieszych oraz kosze na śmieci i tablice informacyjne,

- odnowienie istniejące oznakowanie;
- ustawienie kamieni z oznakowaniem w miejscach, gdzie ich brakuje,
- utworzenie szlaków z częściowym utwardzeniem i częściowym oświetleniem,

Część „miękka”:

- stworzenie broszury informacyjnej,
- wyjazd studyjny,
- organizacja przemarszów,
- organizacja festiwalu Jakubowego,
- promocja szlaku św. Jakuba i terenu gminy.

#### **Związek z diagnozą:**

Projekt bezpośrednio związany z diagnozą LPRG. Realizacja projektu stanowić będzie odpowiedź na wskazane w diagnozie problemy m.in. niedostatki w infrastrukturze drogowej, brak lokalnych Instytucji Otoczenia Biznesu, utrudnienia w zakresie dojazdu dostępu do przedsiębiorstw w ramach łańcucha dostaw czy niewykorzystany potencjał turystyczny.

## **Rozdział 4. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego z dokumentami o charakterze strategicznym**

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany z uwzględnieniem założeń dokumentów programowych (strategicznym, operacyjnym, planistycznym) tworzonych na różnych szczeblach polityki rozwoju. Przyjęte kierunki i cele rozwojowe są zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych obowiązujących na następujących poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym, lokalnym, miejscowym. Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia poszczególnych dokumentów wskazując na powiązania z niniejszym Programem. Ze względu na fakt, iż program jest dokumentem lokalnym, szczególna uwaga została zwrócona na jego miejsce w lokalnym systemie zarządzania strategicznego.

### **4.1. Powiązania z gminnymi dokumentami strategicznymi**

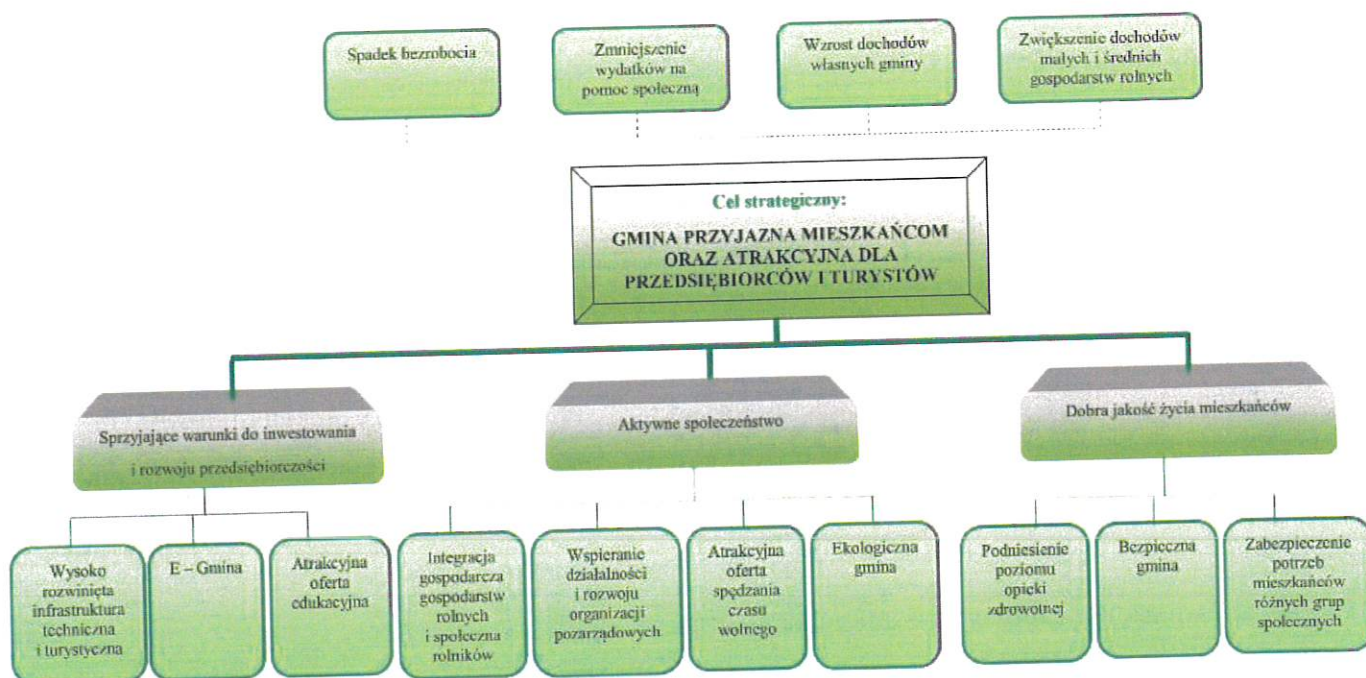
Głównym dokumentem określającym strategię, wyznaczone cele, podejmowane działania i czynniki motywujące gminę do rozwoju jest Strategia Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022. Projekty uwzględnione dla LPRG są spójne z celem strategicznym określonym w Strategii Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022. Lokalny Plan Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń stanowi uszczegółowienie Strategii i wskazuje konkretne działania.

Jako cel strategiczny w Strategii Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022 wskazano: „Gmina przyjazna mieszkańcom oraz atrakcyjna dla przedsiębiorców i turystów” na podstawie którego grupa ekspertów lokalnych określiła do realizacji następujące cele cząstkowe/operacyjne:

- sprzyjające warunki do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości,
- aktywne społeczeństwo,
- dobra jakość życia mieszkańców.

Strukturę „drzewa celów” przedstawia poniższa grafika.

Rysunek 7. Analiza celów: struktura powiązań - cel i środek do jego realizacji. Okres realizacji strategii 2016-2022



Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022.

Pierwszy cel – sprzyjające warunki do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości odnosi się m.in. do wysoko rozwiniętej infrastruktury technicznej i turystycznej. Tym samym tożsamy jest z projektem zawartym w LPRG zatytułowanym Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń oraz Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń.

Kolejny cel – Aktywne społeczeństwo, w którym wskazano m.in. na wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych oraz atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego LPRG uszczegółowiono o konkretne projekty, tj. Rewitalizację plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń, Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń.

#### 4.2. Powiązania z dokumentami strategicznymi o znaczeniu wojewódzkim i krajowym

Program wpisuje się w poprzednie (dopiero zakończone) wojewódzkie dokumenty strategiczne min. Strategię rozwoju WKP do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+: Projekt w bezpośredni sposób przyczynia się do realizacji celów w ramach priorytetu „Konkurencyjna gospodarka”. Realizacja zadań przyczyni się do realizacji celu „Gospodarka i miejsca pracy”,



poprzez zwiększenie szans rozwojowych regionalnych przedsiębiorstw z różnych branży (w tym tych z RIS). Jak wskazano w Strategii „Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.” Zaoferowane usługi w ramach LOG w sposób bezpośredni przyczynią się do zwiększenia potencjału podmiotów już funkcjonujących.

LPRG wpisuje się również w dokumenty strategiczne zaplanowane dla nowego okresu programowania m.in. Strategii Przyspieszenia 2030+ Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Cel strategiczny i cele szczegółowe LPRG wpisują się w Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka oraz związane z nim Cele operacyjne: 31. Odbudowa gospodarki po COVID-19, 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia, 33. Rozwój przedsiębiorczości, 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego, 35. Rozwój turystyki, 36. Internacjonalizacja gospodarki, 37. Nowoczesny rynek pracy. Związek z tym celem determinują również zgodność LPRG z pozostałymi planowanymi programami rozwoju/polityk wojewódzkich, bezpośrednio nawiązujących do przedmiotu celu głównego „3. Konkurencyjna gospodarka” oraz stanowiących rozwinięcie, uszczegółowienie i operacjonalizację działań w tym zakresie min:

- Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+,
- Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego,
- Strategii budowy i promocji produktu turystycznego województwa kujawsko-pomorskiego,
- Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Golub-Dobrzyń wpisuje się w poprzednie (dopiero zakończone) krajowe dokumenty strategiczne m.in. w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020, Obszar Strategiczny II „Konkurencyjna gospodarka”. Poprzez świadczenie specjalistycznych usług proinnowacyjnych na rzecz MŚP, projekt potencjalnie przyczyni się do realizacji następujących celów Strategii: - II.1.4. Rozwój eksportu towarów i usług - II.2. Wzrost wydajności gospodarki - II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki - II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie - II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki - II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.

## **Rozdział 5. System wdrażania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego**

### 5.1. Analiza instytucjonalna i przyjęcie LPRG

#### **Tryb konsultacji projektu LPRG**

Schemat działań w zakresie opracowania LPRG:

1. Opracowanie projektu dokumentu przez Wójta.
2. Ustalenie podstawowych parametrów dotyczących przeprowadzanych konsultacji:
  - a) terminu przeprowadzania konsultacji. Termin ten nie może być krótszy niż 35 dni (wymóg art. 6 ust. 5 ustawy o zasadach prowadzenia rozwoju), co oznacza, że minimalny termin wynosi albo 35 dni (jeśli uchwała rady gminy ws. konsultacji przewiduje termin krótszy), albo termin określony w uchwale rady gminy;
  - b) ustalenie sposobu przekazywania uwag do projektu. Sposób powinien wynikać z uchwały rady gminy ws. konsultacji. Postuluje się wykorzystanie równolegle dwóch sposobów – elektronicznie (mail, formularz na stronie internetowej, itp.) oraz klasyczne (np. skrzynka w urzędzie gminy/miasta). Rekomenduje się przygotowanie formularzy służących zgłaszaniu uwag;
  - c) wyznaczenie liczby, terminów i miejsc spotkań konsultacyjnych. Wyznaczone musi być co najmniej jedno spotkanie, chyba że uchwała rady gminy ws. konsultacji przewiduje większą liczbę spotkań.
3. Skierowanie projektu LPRG do konsultacji przez Wójta. Czynność ta nie wymaga konkretyzacji w odrębnym dokumencie – wystarczające jest wydanie pracownikom poleceń służbowych niezbędnych do uruchomienia procesu konsultacji. Jeśli jednak w danej gminie jest wola sporządzenia takiego dokumentu to powinien on mieć postać zarządzenia opartego na następującego podstawie prawnej „Na podstawie art.18 ust. 3 oraz 19a ust. 2w zw. z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1057)”
4. Zamieszczenie projektu LPRG na stronie internetowej gminy.
5. Ogłoszenie informacji o przeprowadzanych konsultacjach co najmniej na własnej stronie internetowej (wymóg z art. 6 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki

rozwoju) i w sposób określony w uchwale rady gminy ws. Konsultacji. Dopuszczalne są dodatkowe sposoby poinformowania. Informacja musi zawierać co najmniej: przedmiot konsultacji, miejsce zamieszczenia dokumentu poddawanego konsultacjom, termin i sposób przekazywania uwag do projektu, termin i miejsce spotkań konsultacyjnych.

6. Przeprowadzenie konsultacji, w tym spotkania (spotkań) konsultacyjnych.
7. Przygotowanie sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji w terminie 30 dni od upływu terminu przeprowadzania konsultacji przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Sprawozdanie zawiera w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem.
8. Zamieszczenie sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji na stronie internetowej gminy najpóźniej w 30 dniu od upływu terminu przeprowadzania konsultacji. Uchwała rady gminy ws. konsultacji może przewidywać dalsze wymagania.

#### **Uwagi wstępne dot. przyjęcia LPRG**

- Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372) w przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. Ust. 2 przywołanego artykułu wskazuje, że zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gmin określa uchwała rady gminy.
- Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego należy traktować jako program rozwoju w rozumieniu art. 15 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1057). Zgodnie z art. 19a ust. 1 przywołanej ustawy wskazano, że projekty programów podlegają konsultacjom z partnerami społecznymi i gospodarczymi. Choć przepis ten nie odwołuje się bezpośrednio do pojęcia „mieszkańców gminy” należy je traktować za szczególny przypadek konsultacji określonych w art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Tryb konsultacji powinien być oparty na trybie wynikającym z uchwały rady gminy wydanej na podstawie art. 5a ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym – z uwzględnieniem warunków wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W praktyce oznacza to, że jeśli ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przewiduje rozwiązania korzystniejsze dla podmiotów konsultowanych to stosowane są te rozwiązania, a nie treść uchwały rady gminy.

## 5.2. Plan finansowy wdrożenia LPRG

Priorytet sektorowy	Kwota całkowita (w zł)	Kwota planowana do finansowania ze środków innych niż środki gminy (m.in. RPO, programy krajowe itp.)	Kwota planowana do finansowania ze środków gminy	Pozostałe źródła finansowania
Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości	615 000,00	522 750,00	92 250,00	Programy Rządowe, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowy Program Operacyjny
Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń	3 690 000,00	3 136 500,00	553 500,00	Programy Rządowe, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowy Program Operacyjny
Rewitalizacją plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń	1 353 000,00	1 150 050,00	202 950,00	Programy Rządowe, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowy Program Operacyjny
Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń	615 000,00	522 750,00	92 250,00	Programy Rządowe, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowy Program Operacyjny
Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń	738 000,00	627 300,00	110 700,00	Programy Rządowe, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowy Program Operacyjny
Całość lokalnego programu rozwoju gospodarczego	7 011 000,00	5 959 350,00	1 051 650,00	-

## 5.3. Monitorowanie i wdrażanie LPRG

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 Nr 227 poz. 1658) w art. 17 określa zawartość programów rozwoju. Zgodnie z ustawowymi zapisami, program określa w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym,
2. cel główny i cele szczegółowe w nawiązaniu do średniookresowej strategii rozwoju kraju, narodowej strategii spójności lub strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, wraz z określonymi wskaźnikami;

3. priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim;
4. sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych;
5. plan finansowy, w tym: a) źródła finansowania realizacji programu, b) kwotę środków przeznaczonych na finansowanie realizacji programu i jej podział między poszczególne priorytety, c) informację o wysokości współfinansowania na poziomie programu i priorytetów;
6. podstawowe założenia systemu realizacji.

Monitoring prowadzi się w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji LPRG, co w konsekwencji – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji LPRG.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację procesów (organ, stanowisko, zespół lub komórka w ramach urzędu gminy) w ramach LPRG jest Wójt Gminy. Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji prowadzona jest na początku, w połowie i na koniec wdrażania LPRG. Mechanizmy umożliwiające wprowadzanie zmian wynikających z prowadzonej oceny realizacji instrumentów i działań (aktualizacja LPRG) to min. możliwość modyfikowania inicjatyw służących realizacji celów LPRG.

#### *Istota systemu monitorowania i ewaluacji*

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Rekomenduje się, aby przy ewaluacji wykorzystać m.in. formę warsztatu z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji LPRG jest cel główny i cele szczegółowe wytyczone w LPRG. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań wyznaczonych w LPRG. Proponuje się zaproponowanie formuły systemu monitorowania i ewaluacji opartego na monitorowaniu operacyjnym i strategicznym

### *Monitoring operacyjny*

Na poziomie operacyjnym monitoring stanu wdrażania LPRG przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji zadań strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez Referaty merytoryczne Urzędu Gminy odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach wyznaczonych zadań strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym może stać się podstawą dokonania aktualizacji LPRG, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w LPRG. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania LPRG są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów LPRG. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągnięcia wizji gminy, Wójt/Burmistrz/Prezydent, posługując się opinią podmiotu odpowiedzialnego za koordynację procesów, winien zwrócić się do Rady Gminy/Miasta z projektem uchwały o dokonanie aktualizacji LPRG. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

### *Monitoring strategiczny*

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji LPRG z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny. Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji LPRG. Uznać bowiem należy, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu

## Załącznik 1. Lista przykładowych inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

**Projekt 1:** Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Tytuł / Nazwa projektu	Utworzenie i funkcjonowanie Lokalnej Organizacji Gospodarczej w Gminie Golub-Dobrzyń w ramach tworzonego Inkubatora Przedsiębiorczości.
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Golub-Dobrzyń
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	brak
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promowanie przedsiębiorczości
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	500 000 PLN NETTO 615 000 PLN BRUTTO
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki zewnętrzne, np. Regionalnego Programu Operacyjnego (60%)</li> <li>• środki własne (40%)</li> </ul>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie dotyczy
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Zgodnie z założeniami projektu REGIOGMINA w 21 gminach woj. kujawsko-pomorskiego powstaną Lokalne Organizacje Gospodarcze. Członkiem LOGu będą lokalni przedsiębiorcy, gmina oraz ewentualnie inni interesariusze zainteresowani wsparciem lokalnej przedsiębiorczości. Przewidywana forma organizacyjna to stowarzyszenie. Poza chętnymi członkami przewidujemy, że do LOGu będą dołączać przedsiębiorstwa powstające przy inkubatorze przedsiębiorczości oraz przedsiębiorcy inwestujący na terenie Parku Przemysłowo-

	Technologicznego we Wrockach. Konieczne jest pozyskanie środków na działanie LOG, m.in. organizowanie szkoleń, świadczenie usług doradczych, zatrudnienie pracownika. LOG prowadziłyby również akcje informacyjno-promocyjne dot. przedsiębiorczości, m.in. w szkołach poprzez organizowania praktycznych zajęć z przedsiębiorczości, np. zajęcia design thinking, zajęcia z programowania, robotyki, wykorzystanie gier biznesowych typu cashflow. LOG miałby działać przy powstającym inkubatorze przedsiębiorczości i tam wynajmować biuro.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Gmina Golub-Dobrzyń realizuje projekt REGIOGMINA, którego jednym z celów jest utworzenie LOGów.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	II kwartał 2022 r. – złożenie wniosku o dofinansowanie projektu - 10% III kwartał 2022 r. – III kwartał 2023 r. – realizacja – 90%
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	III kwartał 2023 r.

**Projekt 2:** Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń.

Tytuł / Nazwa projektu	Przebudowa gminnych dróg dojazdowych do przedsiębiorstw z terenu gminy Golub-Dobrzyń.
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Golub-Dobrzyń
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	Brak partnerstwa
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS 6 Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Poprawa infrastruktury drogowej
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	3 000 000 PLN NETTO 3 690 000 PLN BRUTTO
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak



Źródła finansowania projektu (w %)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki zewnętrzne, np. Regionalnego Programu Operacyjnego (60%)</li> <li>• środki własne (40%)</li> </ul>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	nie dotyczy
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	<p>Inwestycja dot. przebudowy kilku odcinków dróg gminnych o łącznej długości 3km prowadzących bezpośrednio do prężnie rozwijających się przedsiębiorstw o dużym potencjale rozwoju.</p> <p>W gminie Golub-Dobrzyń istnieje wiele przedsiębiorstw do których dojazd możliwy jest najczęściej drogami gruntowymi. Ogranicza to dojazd potencjalnym klientom i zniechęca firmy do dalszego rozwoju w tym lokalizacjach. Przebudowa przyczyni się do zwiększenia liczby potencjalnych klientów, firmy będą mogły się dalej prężnie rozwijać i rozbudowywać. Nie będą musiały szukać innych miejsc prowadzenia działalności zlokalizowanych bliżej dróg utwardzonych.</p>
Stan przygotowań do realizacji projektu	Gmina nie ma opracowanej ani zleconej dokumentacji projektowej.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	<p>II kwartał 2022 r. – dokumentacja projektowa – 10%</p> <p>II kwartał 2022 r. - złożenie wniosku o dofinansowanie projektu – 10%</p> <p>III kwartał 2022 r. – II kwartał 2023 r. – realizacja – 80%</p>
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	II kwartał 2023 r.

**Projekt 3:** Rewitalizacją plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń.

Tytuł / Nazwa projektu	Rewitalizacją plaży i miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego nad jeziorem Grodno w gminie Golub-Dobrzyń.
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Golub-Dobrzyń
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	nie dotyczy

(w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS 6 Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promowanie i/lub utworzenie produktów turystycznych
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	1 100 000 PLN NETTO 1 353 000 PLN BRUTTO
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki zewnętrzne, np. Regionalnego Programu Operacyjnego (60%)</li> <li>• środki własne (40%)</li> </ul>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	nie dotyczy
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Projekt polega na rewitalizacji terenu plaży nad jeziorem Grodno w miejscowości Nowogród polegający na nawiezieniu piasku, regulacji okolicznej zieleni, oczyszczenie jeziora, budowie placu zabaw, ławek, stanowiska ratowniczego, odnowie pomostu, ustawieniu elementów małej architektury, ogrodzeniu terenu a także wyposażeniu terenu w oświetlenie i monitoring oraz wyremontowanie i dostosowanie istniejącego budynku na potrzeby turystów i pod najem dla przedsiębiorców, np. lokalu gastronomicznego, wypożyczalni sprzętu wodnego. Projekt ma na celu przywrócenie mieszkańcom gminy przestrzeni do zdrowego i aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu oraz utworzenie nowych miejsc prowadzenia biznesu dla przedsiębiorców. Rewitalizacja terenu plaży na celu stworzenie w gminie ogólnodostępnego miejsca, w którym każdy będzie mógł bezpiecznie i wypocząć nad wodą spędzając aktywnie czas z najbliższymi.
Stan przygotowań do realizacji projektu	Gmina nie ma opracowanej ani zleconej dokumentacji projektowej. Zadanie pn. „Rozbudowa infrastruktury turystycznorekreacyjnej wokół ośrodka

	Grodno” znajduje się w Strategii Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	III kwartał 2022 r. – dokumentacja projektowa – 10% IV kwartał 2022 r. – złożenie wniosku o dofinansowanie projektu – 10% I – III kwartał 2023 r. – realizacja – 80%
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	III kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	III kwartał 2023 r.

**Projekt 4: Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń**

Tytuł / Nazwa projektu	Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Golub-Dobrzyń
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	brak
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promowanie przedsiębiorczości
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	500 000 PLN NETTO 615 000 PLN BRUTTO
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki zewnętrzne, np. Regionalnego Programu Operacyjnego (60%)</li> <li>• środki własne (40%)</li> </ul>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie dotyczy
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Do 30 czerwca w gminie Golub-Dobrzyń powstanie inkubator przedsiębiorczości. Na ten cel zostanie ulegnie sposób użytkowania budynku nieistniejącej już szkoły podstawowej w Sokołowie. Inkubator będzie wynajmował na preferencyjnych warunkach lokale nowo powstałym przedsiębiorcom. W związku z jego powstaniem, aby spełniał on

	<p>swoje zadanie, konieczne będzie podejmowanie działań tzw. miękkich. Projekt „Promocja przedsiębiorczości i funkcjonowanie inkubatora przedsiębiorczości w gminie Golub-Dobrzyń” zakłada przeprowadzenie szkoleń, kursów i świadczenie usług doradczych dla nowopowstających oraz istniejących przedsiębiorców. W ramach działalności inkubatora przewidujemy, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- doradztwo i konsultacje prawne w zakresie zakładania działalności gospodarczej,</li> <li>- pomoc w pozyskiwaniu dotacji oraz funduszy na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej;</li> <li>- kursy, szkolenia i warsztaty;</li> <li>- organizowanie konferencji;</li> <li>- doradztwo księgowo;</li> <li>- pomoc w promocji i reklamie dla firm;</li> <li>- możliwość wynajmu nowoczesnej sali szkoleniowo-konferencyjnej z pełnym wyposażeniem,</li> <li>- doradztwo biznesowe, itp.</li> </ul> <p>Przewidujemy przeprowadzenie szkoleń np. „Jak założyć własną firmę?”, „ABC przedsiębiorczości”, „Podstawy księgowości”, „Nowoczesne modele biznesowe”, „Modele zarządzania mikro i małym przedsiębiorstwem”, itp.</p> <p>Konieczne będzie również zatrudnienie m.in. jeden osoby do obsługi inkubatora.</p>
Stan przygotowań do realizacji projektu	5 sierpnia 2021 r. Gmina podpisała umowę na zadanie pn. „Zmiana sposobu użytkowania części istniejącej Szkoły Podstawowej wraz z niezbędną przebudową na inkubator przedsiębiorczości”. Projekt powinien być zakończony do 30 czerwca 2022 r.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	II kwartał 2022 r. – złożenie wniosku o dofinansowanie projektu - 10% III kwartał 2022 r. – III kwartał 2023 r. – realizacja – 90%
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	III kwartał 2023 r.

**Projekt 5: Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń.**

Tytuł / Nazwa projektu	Drogi św. Jakuba w obszarze gminy Golub-Dobrzyń
------------------------	---

Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Golub-Dobrzy
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	Do zastanowienia, bo może w grupie gmin
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS 6 Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promowanie i /lub utworzenie produktu turystycznego
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	600 000 PLN NETTO 738 000 PLN BRUTTO
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki zewnętrzne, np. Regionalnego Programu Operacyjnego (60%)</li> <li>• środki własne (40%)</li> </ul>
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie dotyczy
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	<p>Zakładamy realizację projektu na terenie sołectw przez które przebiega szlak św. Jakuba, tj. sołectwo Paliwodziczna i sołectwo Białkowo. W ramach projektu chcielibyśmy wykonać:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- „miejsca odpoczynku”, tj. utwardzone i zadaszone miejsca przy szlaku wyposażone w miejsca postojowe dla rowerów, stoliki i ławki (w tym solarne) dla pieszych oraz kosze na śmieci i tablice informacyjne,</li> <li>- odnowić istniejące oznakowanie;</li> <li>- ustawienie kamieni z oznakowaniem w miejscach, gdzie ich brakuje,</li> <li>- utworzenie szlaków z częściowym utwardzeniem i częściowym oświetleniem,</li> <li>- stworzenie broszury informacyjnej, w tym zawierającej informacje o przedsiębiorcach w gminie i ich ofercie,</li> <li>- promowanie produktów lokalnych przedsiębiorców, danie możliwości sprzedaży swoich produktów,</li> <li>- wyjazd studyjny, który pozwoli poznać przykłady oznakowania Dróg św. Jakuba w innych krajach, sposób organizacji</li> </ul>

	<p>infrastruktury towarzyszącej oraz poznanie funkcjonowania szlaku zarówno na obszarach wysoko zurbanizowanych jak i na terenie mniejszych miast, miasteczek i wsi.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- organizacja przemarszów,</li> <li>- organizacja festiwalu Jakubowego,</li> <li>- promocja szlaku.</li> </ul> <p>Część inwestycyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- utworzenie „miejsc odpoczynku”, tj. utwardzonych i zadaszonych miejsc przy szlaku wyposażonych w miejsca postojowe dla rowerów, stoliki i ławki (w tym solarne) dla pieszych oraz kosze na śmieci i tablice informacyjne,</li> <li>- odnowienie istniejące oznakowanie;</li> <li>- ustawienie kamieni z oznakowaniem w miejscach, gdzie ich brakuje,</li> <li>- utworzenie szlaków z częściowym utwardzeniem i częściowym oświetleniem,</li> </ul> <p>Część „miękką”:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stworzenie broszury informacyjnej,</li> <li>- wyjazd studyjny,</li> <li>- organizacja przemarszów,</li> <li>- organizacja festiwalu Jakubowego,</li> <li>- promocja szlaku św. Jakuba i terenu gminy.</li> </ul>
Stan przygotowań do realizacji projektu	<p>Gmina nie ma opracowanej ani zleconej dokumentacji projektowej.</p> <p>W Strategii Rozwoju Gminy Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022 wskazano jako jedno z planowanych działań Odtworzenie i wyznaczenie nowych szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą – 1.1.14.</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	<p>IV kwartał 2022 r. – dokumentacja projektowa – 10%</p> <p>I kwartał 2023 r. – złożenie wniosku o dofinansowanie projektu – 10%</p> <p>II kwartał 2023 r. – III kwartał 2024 r. – realizacja – 80%</p>
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kwartał 2022 r.
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	III kwartał 2024 r.

## **Załącznik 2. Lista i oferta wojewódzkich organizacji wspomagających sektor MŚP**

### **1) KLASTRY I POWIĄZANIA KOOPERACYJNE**

Bydgoski Klaster Przemysłowy: <https://klaster.bydgoszcz.pl/>

Klaster Przemysłów Kreatywnych Sp.z o.o.: <http://www.klasterpk.byd.pl/>

Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju:

<http://www.agroklaster.pl/>

Bydgoski Klaster Informatyczny: Adres: <https://bki.org.pl/>

#### **OFERTA KLASTRÓW:**

- Podejmowanie działań i inicjatyw wspomagających rozwój i funkcjonowanie przedsiębiorców działających w sektorze agrobiznesu, w tym m.in.:
- Współpraca Klastra i przedsiębiorców – członków ze sferą naukową i badawczo – rozwojową.
- Poprawa konkurencyjności przedsiębiorców – obniżanie kosztów produkcji oraz wspólne działania marketingowe.
- Prowadzenie prac badawczych nad nowymi rozwiązaniami produkcyjnymi i ich wdrażanie oraz wprowadzanie nowych produktów.
- Podnoszenie skuteczności i sprawności zarządzania przedsiębiorców – członków Klastra
- Wdrażanie nowych systemów zarządzania przedsiębiorstwami oraz nowych systemów informatycznych.
- Podejmowanie inicjatyw, w interesie przedsiębiorców mających na celu ułatwienie ich działalności i rozwoju oraz skonsolidowanie współpracy.

### **2) INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU I FUNDUSZE POŻYCZKOWE**

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Adres: <https://www.tarr.org.pl>

- Tereny inwestycyjne: Działki na sprzedaż w atrakcyjnej lokalizacji. Grunty z kompleksowym uzbrojeniem w drogi i niezbędne sieci.
- Dofinansowanie ze środków UE: Projekty, Fundusze i ich nabory, w ramach których udzielane jest wsparcie finansowe na założenie i rozwój działalności MŚP.

- Wsparcie eksportu i internacjonalizacji: Doradztwo, konsultacje i analizy badające gotowość eksportową i wspierające rozwój działalności międzynarodowej przedsiębiorców.
- Hub Innowacji Cyfrowych: Nowoczesne technologie wspierające kujawsko-pomorski sektor MŚP. Doradztwo i pomoc w dostosowywaniu modeli biznesowych do wymogów cyfrowej gospodarki i Przemysłu 4.0.
- Doradztwo i szkolenia: Projekty szkoleniowe i edukacyjne podnoszące kompetencje i kwalifikacje pracodawców i pracowników oraz wspierające w poszukiwaniu i poprawianiu sytuacji osób na rynku pracy.

#### Polskie Towarzystwo Ekonomiczne o. Bydgoszcz

Adres: <https://pte.bydgoszcz.pl/>

- Projekty w tym projekty dot. wsparcia finansowego na założenie i rozwój działalności MŚP.
- Szkolenia: Kadry i płace w firmie, Podstawy rachunkowości i księgowości firmy z wykorzystaniem komputera, Kursy dla kandydatów na członków rad nadzorczych,
- Usługi w zakresie: diagnozy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, programu uzdrawiania sytuacji ekonomiczno-finansowej przedmiotów gospodarczych,
- programów naprawczych, kierunków restrukturyzacji firm,
- Pożyczki: pożyczki w ramach środków pochodzących z dotacji otrzymanej z Banku Światowego oraz z dotacji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

#### Izba Przemysłowo Handlowa

Adres: <https://www.iph.torun.pl/>

Oferta:

- Szkolenia biznesowe i doradztwo biznesowe
- Fundusze na założenie i rozwój działalności gospodarczej
- Grupa zakupowa dla członków Izby
- ePodpis - certyfikacja kwalifikowanego i niekwalifikowanego podpisu elektronicznego
- Promocja firm
- Legalizacja dokumentów eksportowych i wystawianie świadectw pochodzenia
- Biznesowa przestrzeń do testów - Fab Lab, Living Lab, Demonstration Center



- Współpraca międzynarodowa przez Enterprise Europe Network (EEN), kierowana do mikro, małych i średnich przedsiębiorców

Kujawsko – Pomorski Fundusz Pożyczkowy

Adres: <https://kpfp.org.pl>

Oferta:

Instrumenty wsparcia zwrotnego: <https://kpfp.org.pl/pozyczki-dla-twojej-firmy/>

Granty i dotacje: <https://kpfp.org.pl/granty-i-dotacje/>

### 3) LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA

LP	Nazwa LGD, LGR lub LGD miejskie	LGD/LGR/LGD miejskie	adres / adres korespondencyjny	strona www
1	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy	LGD miejskie	ul.Nad Drwęcą 30, 87-300 Brodnica	<a href="http://www.lgd.brodnica.pl">www.lgd.brodnica.pl</a>
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Grudziądzki Spichlerz"	LGD miejskie	ul. Mickiewicza 23, 86 -300 Grudziądz	<a href="http://www.lgd.grudziadz.pl">www.lgd.grudziadz.pl</a>
3	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Inowrocław	LGD miejskie	ul. Królowej Jadwigi 15, 88-100 Inowrocław	<a href="http://www.lgd.inowroclaw.pl">www.lgd.inowroclaw.pl</a>
4	Lokalna Grupa Działania Miasto Włocławek	LGD miejskie	ul. Żabia 12a, Włocławek 87-800	<a href="http://www.lgdwloclawek.pl">www.lgdwloclawek.pl</a>
5	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno	LGD miejskie	ul. Dominikańska 35 sala nr 3, 86-200 Chełmno	<a href="http://www.lgdchełmno.pl">www.lgdchełmno.pl</a>
6	Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania "Dla Miasta Torunia"	LGD miejskie	ul. Wały Gen. Władysława Sikorskiego 8, 87-100 Toruń Biuro LGD ul. Warszawska 8/8 87-100 Toruń	<a href="http://www.dlatorunia.pl">www.dlatorunia.pl</a>
7	Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania "Dwie Rzeki"	LGD miejskie	ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz	<a href="http://www.lgd.bydgoszcz.pl">www.lgd.bydgoszcz.pl</a>
8	Lokalna Grupa Działania "Gminy Powiatu Świeckiego"	LGD	ul. Chmielniki 2b, 86-100 Świecie	<a href="http://www.lgdswiecie.pl">www.lgdswiecie.pl</a>
9	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"	LGD	Gałczewo 7, 87-400 Golub-Dobrzyń	<a href="http://www.lgddolinadrwecy.org.pl">www.lgddolinadrwecy.org.pl</a>
10	Partnerstwo "Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie"	LGD	ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola	<a href="http://www.lgd.borytucholskie.pl">www.lgd.borytucholskie.pl</a>
11	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki	LGD	ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień	<a href="http://www.kujawiaki.pl">www.kujawiaki.pl</a>
12	Stowarzyszenie Lokalna	LGD	ul. Tadeusza Kościuszki 10,	<a href="http://www.elgd.pl">www.elgd.pl</a>

	Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ		87-500 Rypin	
13	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	LGD	ul. Poznańska 133a/106, 88-100 Inowrocław	<a href="http://www.czarnoziemnasoli.pl">www.czarnoziemnasoli.pl</a>
14	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe	LGD	ul. Szkolna 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą	<a href="http://www.lgddobryzn.pl">www.lgddobryzn.pl</a>
15	Stowarzyszenie Nasza Krajna	LGD	ul. Jeziorna 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie	<a href="http://www.naszakrajna.org">www.naszakrajna.org</a>
16	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka "Nasza Krajna i Pałuki"	LGR	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	<a href="http://www.lgmnaklo.org.pl">www.lgmnaklo.org.pl</a>
17	Lokalna Grupa Działania Pałuki-Wspólna Sprawa	LGD	Plac Działowy 6, 88-400 Żnin	<a href="http://www.lgd-paluki.pl">www.lgd-paluki.pl</a>
18	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk"	LGD	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	<a href="http://www.krajna-paluki.cna.org.pl">www.krajna-paluki.cna.org.pl</a>
19	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej"	LGD	ul. Narutowicza 3, 87-700 Aleksandrów Kujawski	<a href="http://www.ziemiakujawska.pl">www.ziemiakujawska.pl</a>
20	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Podgrodzie Toruńskie"	LGD	ul. Toruńska 24/1, 87-162 Lubicz	<a href="http://www.podgrodzietorunskie.pl">www.podgrodzietorunskie.pl</a>
21	Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie"	LGD	Karbowo, ul. Wczasowa 46 87-300 Brodnica	<a href="http://www.lgdpojezierzebrodnickie.pl">www.lgdpojezierzebrodnickie.pl</a>
22	Lokalna Grupa działania "Razem dla Powiatu Radziejowskiego"	LGD	ul. Kościuszki 20/22, 88-200 Radziejów	<a href="http://www.lgd.com.pl">www.lgd.com.pl</a>
23	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego	LGD	ul. Ogrodowa 10/111, 88-300 Mogilno	<a href="http://www.lgdsasiedzi.pl">www.lgdsasiedzi.pl</a>
24	Lokalna Grupa Działania "Trzy Doliny"	LGD	Gądecz 33, 86-022 Dobrcz	<a href="http://www.trzydoliny.eu">www.trzydoliny.eu</a>
25	Lokalna Grupa Działania "Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję"	LGD	Sztynwag 46, 86-302 Sztynwag	<a href="http://www.lgdvistula.org">www.lgdvistula.org</a>
26	Lokalna Grupa Działania "Zakole Dolnej Wisły"	LGD	ul. Chełmińska 7b, 86-253 Kijewo Królewskie	<a href="http://www.zakolewisly.pl">www.zakolewisly.pl</a>
27	Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku	LGD	Brąchnówko 18, 87-140 Chełmża	<a href="http://www.lgd.ziemiagotyku.com">www.lgd.ziemiagotyku.com</a>
28	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska	LGD	ul. Mickiewicza 12/1, 87-200 Wąbrzeźno	<a href="http://www.lgdwabrzesno.pl">http://www.lgdwabrzesno.pl</a>

Źródło: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/lista-lgd>

## Lista LGD z podziałem na gminy w województwie kujawsko-pomorskim

